BUTURICA IGROKAZAH ... (SAMMLUNG VON SCHAUSPIELEN DES ILLYRISCHEN...

August Friedrich Ferdinand von Kotzebue

Digitized by Google

8. Bb. 144.

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

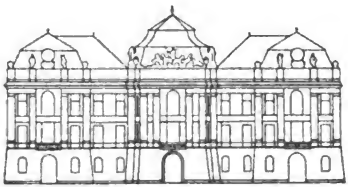

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

78.Bb.144

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

78. 136. 144.

BUTURICA

IGROKAZAH

ILIRSKOGA KAZALIŠTA

iz

niemačkoga prevedenieh.

U ZAGREBU.

Tiskom k. p. ilir narod. tiskarne Dra. Ljudevita Gaja.

1 8 4 3.

Digitized by Google

KAISERLICHE KOENIGLICHE
WIEN
BIBLIOTHEK

Digitized by Google

P. Ć. B. O. V.

ili

Pozivna cedulja,

LAKÀRDIA U JEDNOM ČINU

od

A. KOCEBUA.

S malom promienom preveo

D. Galac.

Digitized by Google

OSOBE:

Bogdanović, seoski vlastelin.
Ljubica, njegova kći.
Ćiurić, lajtnant.
Ćarlatanović, doktor.
Mirko, njegov sin.
Konobar.
Sluga lajtnantov.

Digitized by Google

PRIZOR PÀRVI.

(Prednja soba u gostionici.)

Lajtnant Ćiurić i Mirko (siede kod boce vina).

Mirko. Živio kàrćmar kod Danice ilirske! — njegovo vino je dobro. Ali pij jedan put!

Ćiurić. Već mi je i bez toga vruće.

Mirko. Ubogi djavole! da sam ja to znao, tako mi duše, za četir nedielje bio bi prie Jenske Filisteance povarao, i došao amo, za da još dosta rano tebe izbavim.

Ćiurić. Ta zar nečuješ, da su već tri godine, što je Ljubica tvom otcu zaručena.

Mirko. Meni nije stari ćuk o tomu niti rieči kazo. On valjda mora ćutiti, da maćuha mladiću od dvadeset godinah neće uprav dobrodošla biti.

Digitized by Google

Ćiurić. Srietni čovieče! ti ćeš ju svaki dan vidieti!

Mirko. Samo da se u nju nezaljubim.

Ćiurić. Ako niesi od kamena, to nemože uzfalieti.

Mirko. Ali ja već imam dvie najljubeznije dievojke, i ti nemožeš vierovati, kojom sam viernosti obadviema privàržen. Medjutiem, ti pravo imaš, čoviek mora pogibel biežati, jer ja ćutim da bi kadar bio još i tretju ljubiti. Zato će najbolje biti da se ti sám s Ljubicom oženiš.

Ćiurić. Neudobna šala!

Mirko. Dvojiš li ti, da bi ju ja volio tvojom suprugom nego mojom mačuhom načiniti? — Brače, mi smo zajedno odrasli; ja ti sve dobro želim.

Ćiurić. To mi sve nemože ništa pomoći.

Mirko. Ništa pomoći? — ha djavola, to je uvrieda za moje slavoljubje. Ja sam na sveučištu sasvim druge stvari po mojoj volji izveo. Svi profesori, koji liepe supruge imadu, znadu o meni pripoviedati.

Digitized by Google

Ciurić. Ovdě će se sva tvoja umietnost razbiti. Već je prekasno!

Mirko. Zašto prekasno? Zaručnica još nije supruga, dosliedno još vazda res nullius t. j. stvar ničija, a mi pravnici kažemo: res nullius cedit primo occupanti, t. j. stvar ničija jest onoga, koi ju pàrvi zauzme. Ali najprie, molim te, kaži mi, kako si se s dievojkom spoznao? Ta ona obitava četir milje odavle, i nedolazi nikada u varoš.

Ćiurić. Ja sam šest miesecah kod njezinog otca obitavo.

Mirko. Šest miesecah? to je šest putah više vriemena, nego je trieba, za da čoviek seoskoj gospodični ljubav u njedra ulije.

Ćiurić. Ta i mi se ljubismo već u pàrva tri dana.

Mirko. Tako je pravo.

Ćiurić. I otac mi biaše vàrlo dobar, jer sam se dan na dan š njim piketiró.

Mirko. Ali svoje kćerke nije hotio na igru staviti?

Ćiurić. On bi mi ju bio i dao, da ga nije

Digitized by Google

rieč vezala. Tvoj otac jest njegov stari priatelj još od sveučilišta.

Mirko. Oni su skupa profesorom prozore tàrli, ali što spada to na kćer?

Ćiurić. Poslie je tvoj otac njega od velike bolesti izbavio; uprav u ono doba kad je tvoja mati umàrla. Ljubica biaše tada dievojka od četàrnaest godinah, i u preobilju zahvalnosti obeća on staromu udovcu svoje diete.

Mirko. A sada ima sedamnaest godinah, pa bi morala otca liepo moliti —

Ćiurić. Kao da niesmo sjedinjeni svaki dan na njega jurišali.

Mirko. I valovi vaših suzah nemogoše to sàrdce od kamena uzdàrmati?

Ćiurić. On nam se rugaše i psovaše nas povàrhu!

Mirko. To će nam platiti!

Ćiurić. Na večer pred mojiem odlazkom misljasmo, da smo ga uhvatili. On ljubi vino i baš se je pošteno napio; taj čas mi upotriebismo. I on nam se vidjaše u istini sklonjiviji. Smiejuć reče on meni: Dievojka neka bude vaša, nu s jednom pogodbom.

Digitized by Google

Mirko. Bàrzo, s kojom?

Ćiurić. Tako sam i ja pitao, ali sam mu prie morao tvàrdu vieru dati, da poslie ništa više od njega zahtievati neću. Meni se činjaše svaka pogodba laka za ispuniti, i ja sam se zakleo.

Mirko. A on je rekao? —

Ćiurić. A on je rekao: »Upotriebite si vi u pomoć sve varke, koje vam ljubav ulijati bude, za da mene na to navedete, da ja sám Ljubicu po noći u vaš stan dovedem, iza kako sam se javno izjasnio, da ću ju tamo udati.« Zaludu sam mu predstavljao da nemoguće stvari zahtieva. On govoraše: ljubavi nesmie ništa nemoguće biti, i ona je već mnogo veća čudesa proizvela.

Mirko. To i jest svakojako. —

Ćiurić. Riečjom, on ostade kod svoje rieči, spomene me na moju zakletvu i reče mi srietan put.

Mirko. Nu kakova si pokušenja od onda učinio?

Ćiurić. Nikakova. Samo što bi se smiehu izvàrgao.

Digitized by Google

Mirko. Ubogi Koridone! Tako si ti bàrzo mejdan ostavio? — Što onaj stari ćuk od tebe zahtieva, jest težko, nu ipak nije nemoguće.

Ćiurić. Kaži, čovieče, kako bi ga uhvatio?

Mirko. To ti ja sám jošte neznam, nu ja mislim, da smo najveću zaprieku već preskočili.

Ćiurić. Koju?

Mirko. Najtežje biaše njega sa sela u varoš dovabiti, a gle, on će danas sám doći i usudit se na naše igralište stupiti, svratit će u ovoj gostionici

Ćiurić. Jest, za da svoju kćer sjutra u tvomu otcu odvede, te da mu ju zaruči.

Mirko. Sjutra? Dà, ako mi do sjutra čekamo, propadosmo! Ali danas, brače, večeras, po noći — da bi mi još danas tako jedan umotvor proizvesti mogli!

Ćiurić. Jest, da bi, ako bi, da bi mi čarati znali!

Mirko. Jesi li ti zaljubljen, pa nevieruješ na čaranje ljubavi? — Samo neka dodje! — Ali to se razumie, doći mora. Ali bog zna, gdie je zaostao? Mojemu otcu je pisó, da će siegurno do pódne amo prispieti.

Digitized by Google

Ćiurić. Kako sam to od tebe saznao, pohítio sam amo k Danici ilirskoj, za da barem moju Ljubicu jedanput vidim.

Mirko. I ti siediš ovdie od pódne kod jedne jedine boce vina?! O, to je kukavno!

Ćiurić. Već je devet prošlo, noć je škura, samo da mu se nije kakova nesrieća pripetila.

Mirko. Njemu? Za njega nam nije baš stàlo. Ali njoj —

Ćiurić. Mogu si misliti neuztàrpljivost tvoga srietnoga otca.

Mirko. Sad se je smirio, ali danas o pódne hotio je sdvojiti, jer je malo dublje u džep rukom promašio i dragocienu gostbu pripravio, pàrvi put od kako sam čest imao kàršten biti. Rad bi on bio svoju naruku oporekao, ali gosti su se već skupili, koje je već prie tri dana po liepih pozivnih ceduljah pozvao, i tako su liepo sobet potrošili bez da je zaručnica one liepe stihove štila, u kojih su slaštice uvite bile.

Ćiurić. Pozivnu cedulju za gospodina Bogdanovića nosi jošte konobar sa sobom.

Mirko. Sad mi se mašale u mozgu upa-

Digitized by Google

liše. Nebi li mi mogli tu pozivnu cedulju upotriebiti?

Ćiurić. Na koi način?

Mirko. To će se već vidieti. Najprie moramo pozivnu cedulju imati. (podje k vratam) Hej! čuješ li, konobaru!

PRIZOR DRUGI.

Konobar. Priašnji.

Konobar. Zapoviedate?

Mirko. Jesu li sobe za gospodina Bogdanovića pripravne.

Konobar. Dakako, već od jutra.

Mirko. Nije li gospodin doktor Ćarlatanović kakovu pozivnu cedulju amo poslao.

Konobar. Jest, gospodine, već jučer.

Mirko. Molim te, kaži mi ju. (Konobar mu ju dade Mirko štije.) »Gospodin vlastelin Bogdanović s gospodičnom kćerjom mole se uljudno na 31. Svibnja na obed k doktoru Ćarlatanoviću.«

Digitized by Google

Ćiurić (tiho). Nu? Šta ćemo si tom ceduljom pomoći?

Mirko. Ne mnogo, kako mi se vidi. (Poslie kako je malo promislio). Što misliš, nebi li dobro bilo, da bi s pisma ostrugali na obed: pak napisali na večeru.

Ćiurić. Pa šta ćemo pri tom dobiti?

Mirko. Mnogo! predpoložimo, da on dugo neizostane. Mi ga uputimo, da ga moj otac jedva čeka, i odvedemo ga uprav u tvoj stan.

Ćiurić. Mi! mi! ta on mene pozna.

Mirko. Ti nesmieš njemu pred oči doći:

Ćiurić. A tebi, kao nepoznatomu, neće takodjer mnogo vierovati.

Mirko. To je moja skàrb. On će samnom imati posla. A na svaki način: in magnis voluisse sat est. (Konobaru kaže novac.) Dobri priatelju, znadeš li ti, što je to?

Konobar. To je tvàrda škuda.

Mirko. Hoćeš li si ju zaslužiti?

Konobar. Zašto ne?

Mirko. Tak mi, posudi bàrzo svoju haljinicu i pregaču.

Konobar. Sjutra od sàrdca rad; ali sada

Digitized by Google

očekujem svaki čas gospodina Bogdanovića, i njega ću morati podvoriti.

Mirko. To ću sve ja na miesto tebe učiniti. Daj, samo za šalu.

Konobar. U ime božje (svuče haljinicu i odveže pregaču).

Mirko (Obodvoje obuče). Čuvaj mi medjutiem moj frak.

Konobar. A pozivna cedulja?

Mirko. Ja ću ju predati. Donesi mi samo bàrzo periš. (Ćiuriću.) Struganje razumiem ja temeljito.

Konobar. Odmah (hoće da ide, čuje se poštarski rog). Eto već gostovah.

Mirko. Ha djavola! sad već nesmiem vrieme gubiti. (Ćiuriću.) Odavle! povuci se netražke kroz zadnja vrata, bieži doma i tamo me pričekaj.

Ćiurić. Ali što ćeš s ceduljom?

Mirko. To neka bozi znadu! Audaces fortuna juvat! (Uzme svieće sa stola i otidje kroz sriednja vrata na polje.)

Ćiurić. Izvedi me iz kuće bez da goste srietnemo.

Digitized by Google

Konobar. Ako bi vaše gospodstvo izvolilo kroz kuhinju —

Ćiurić. Nemarim, kuda godir.

Konobar. Tak izvolite za menom.

(Oba otidju kroz sriednja vrata.)

TRETJI PRIZOR.

Bogdanović, Ljubica. Mirko (koi im svieti).

Bogdanović. Hvala bogu! da smo na miestu!

Mirko. Mi smo se vaše milosti već o pódne nadali.

Bogdanović. E, mi bi bili i došli do pódne; ali naši krasni drumovi — jednu milju odavle puče nam kolo i tako morasmo pet satih u jednom ubogom seocu siedieti. Po svoj prilici je gospodin doktor Čarlatanović na nas čekao?

Mirko. Već jučer u jutro poslao je ovu pozivnu cedulju, za da vam ju odmah, kako dodjete predadem.

Bogdanović (uzamši cedulju). Zašto to? ta ja sam i bez toga znao —

Digitized by Google

Mirko. Tako je običaj.

Bogdanović (štije.) »Mole se uljudno na 31. Svibnja na obed« — dà, zakasnili smo.

Mirko. O podnipošto.

Bogdanović. Ta poziv je samo na obed.

Mirko. Kod nas se ide várlo kasno k obedu i gospodin doktor dao je kazati, da ste mu vi u svako doba dobrodošli.

Bogdanović. A što znače ova dolie pismena: P. Ć. B. O. V.?

Mirko. To znači — (na stranu) ej djavola, što ću mu bàrzo kazati? (glasno) a dà, to znači: **P**oslie **Ć**e **B**al **O**bdàržavat se **V**eliki. (za sebe) Nije mi baš najbolje za rukom pošlo, nu on će ipak vierovati.

Bogdanović. Aha! bal! (Ljubici) Bez dvojbe tebi na čast.

Mirko, Tako je, gospodični na čast. Gospodin doktor dao je utištivo moliti, da dodjete, kada vam se uzvidi, nu da bala podnipošto neizpustite.

Bogdanović. E dà, ja sam jošte frižak i zdrav, i ja bi mogo jošte poigrati. Što misliš ti, Ljubičice?

Digitized by Google

Ljubica. Ljubezni otče, ja sam tako trudna od puta.

Bogdanović. Tebi na čast priredio je tvoj zaručnik taj bal, ti bi se ipak morala poniešto uztegnuti.

Ljubica. Ja niesam niti za bal obučena.

Bogdanović. To se razumie, niti ja niesam. Moje čizme —

Mirko. Ništa zato. U naše vrieme mora liepi spol veseo biti, ako samo gospoda plešu, ma ako i u čizmah.

Bogdanović. Ali moja kći u putnoj odieći —

Mirko. Bit će veoma dobro i ljubezno primljena.

Ljubica. Molim vas, ljubezni otče —

Bogdanović. No, no, silovat te neću.

Mirko (tiho i bàrzo Ljubici). Za božju volju recite, da idete, lajtnant Ćiurić vas čeka.

Bogdanović. Dakle hoćemo jiesti, pa onda idemo spavat.

Ljubica. Istina je, ljubezni otče, ako pravo premislim — gospodin doktor mogó bi za zlo primititi — ipak bi shodno bilo, da se na jedan sat tamo odvezemo.

Digitized by Google

Bogdanović. Tako je pravo moje diete. (Mirku.) Je li to daleko odavle?

Mirko. Dobro daleko.

Bogdanović. Dakle pribavi nam najamna kola.

Mirko. Sve imamo već gotovo u kući, i zapreženo je već.

Bogdanović. Dakle ajdmo.

Mirko. Dopustite još prie jednu malu pristalost. Mi moramo policii vaše došastje javiti.

Bogdanović. To možete učiniti u ime božje.

Mirko. Najnovija uredba zapovieda, da svaki inostranac vlastoručno napiše, što je policii znati potriebito.

Bogdanović. Neka bude. Samo bàrzo.

Mirko. Evo tinte papira i pera.

Bogdanović (piše). Stiepan Bogdanović, vlastelin iz Jabukovca sa svojom kćerjom.

Mirko. U kakvom poslu?

Bogdanović (hoće da napiše). U vlastitom.

Mirko. Dopustite, to nije policii dosta, ona hoće, da zna, kakov je taj vlastiti posao?

Bogdanović. Dobro, to nije nikakova

Digitized by Google

tajna; (hoće da napiše) za da moju kćer udadem za doktora Ćarlatanovića.

Mirko. Imena mladoženje netrieba vaša milost da napiše. Samo na kratkom: Udaja moje kćere.

Bogdanović (piše). Eto, gotovo je.

Mirko. Sad jošte ulicu i broj od kuće.

Bogdanović. Moj priatelju, već ima deset godinah, što mene ovdie nije bilo, odkale dakle da ja znadem broj od Ćarlatanovićeve kuće, i u kojoj je ulici?

Mirko. Duga ulica, broj 895.

Bogdanović (piše). Duga ulica broj 895. Je li sada dosta?

Mirko. Podpunoma (uzme papir). Odmah neka kočiaš pripelja. (Otidje.)

ČETVARTI PRIZOR.

Bogdanović. Ljubica.

Bogdanović. Nu, Ljubičiće, tuče li ti sàrdce?

Digitized by Google

Ljubica. O zaista!

Bogdanović. Ti si valjda doktora posve bogaljasta i sakata predstavljaš? — Istnia je, ni sám ga niesam već tri godine vidio, ali on mi piše, da je još čio muž.

Ljubica. Bio on kako mu drago, ljubiti ga ipak nikako nemogu.

Bogdanović. Ti nit netriebaš da ga ljubiš; ti ćeš samo za njega poći, za da stari dug tvoga otca izplatiš. i da njegovu rieč riešiš.

Ljubica. Ženitba bez ljubavi —

Bogdanović. To i je polag regule. Ženitbe s ljubavjom jesu riedke, a i ove riedko su dugotàrpne.

Ljubica. Ali vi znadete, kako moje sàrdce na onom mladom čovieku visi, koi si je i vašu ljubav pribavio.

Bogdanović. Dà, dà, lajtnant Ćiurić vàrlo mi se je dopadao, ali da si se ti jedno dvie godine prie u njega zaljubila —

Ljubica. Ta niesam mogla prie —

Bogdanović. To nije moja krivnja. Kad si ti jošte mala dievojčica bila, prorokova ti ciganjka, da ćeš starog muža dobiti. Deder po-

Digitized by Google

pitaj tragike, jedà li se takovi udês odvàrnuti dade?

Ljubica. Vi mi se jošte porugivate!

Bogdanović. Ne, ne, moje diete, ja samo hoću, da se lahkim sàrdcem podaš u ono, što se promieniti neda. Prie tri godine, siećaš li se jošte? da nije doktora, oddavna bi ja već iztrunuo. Dakle ajdmo na bal! Kada gusle začuješ, sasvim će ti drugčie kod sàrdca biti.

Ljubica (s odnošenjem). Dà, dà, možebiti.

(Oba otidju.)

PETI PRIZOR.

(Soba lajtnantova.)

Ćiurić (sám).

Ja sam budala bio, što sam otišo! On vietrogonja neće mi ionako ništa pomoći. — Ovako neću niti moje mile Ljubičice vidieti — ili morat ću se u càrkvù dovuči, kad se bude vienčala, i ondie gledati, kako će pàrstene mienjati; a poslie kad kući otidju, moći ću se ubiti.

Digitized by Google

ŠESTI PRIZOR.

Lajtnant i Mirko (u svojoj običnoj odieći).

Mirko. Odmah ćedu ovdie biti.

Ćiurić. Tko?

Mirko. Ti pitaš jošte?

Ćiurić. Ljubica?!

Mirko. Za da niekoliko vriemena dobijem, podučio sam kočiaša, da neka starca jedno malo po varoši šetat odpelja.

Ćiurić. Kako si ti tu stvar uveo?

Mirko. Sada neima vriemena, za da ti lukavštine mog uma pripoviedam. Moj bože, kako izgleda još ovdie? Ta ti još niesi nikakove priprave načinio.

Ćiuriić. K čemu?

Mirko. Ta danas je bal kod tebe.

Ćiurič. Bal? jesi li poludio?

Mirko. Kako ti kažem. Na tvoju srieću sastao sam muzikante na putu, nje sam odmah sa sobom uzeo, i u dàrvarnici za taj čas nastanio.

Ćiurić. A tko će plesati?

Mirko. Bogdanović, i to onako, kako mi

Digitized by Google

svirali budemo. Ali bàrzo! svieće amo! čiem više, tiem bolje!

Ćiurić. Samo jednu imam.

Mirko. Više stolacah!

Ćiurić. Neimam više nego dva.

Mirko. Daj liepo posudje za čaj.

Ćiurić. Samo jednu tacu imam.

Mirko. Brače, ti si pravi lajtnant. Nu, sad si moramo pomoći, kako si možemo. Idi gori k tvojoj tetki, pripravi ju na pohod tvoje zaručnice. Ja ću ti Ljubicu gori poslati, tako ćemo i na čednost obzir imati. Prie svega moli tetku, neka ti bocu od najboljeg svog vina dade, jer u tvom podrumu valjda ovako izgleda, ko i ovdie u tvojoj sobi.

Ćiurić. Vina ćeš odma dobiti.

Mirko. Ova soba s dviemi stolci i jednom sviećom neka medju tiem za prednju sobu služi.

Ćiuriš. Samo da bi te ja razumio —

Mirko. Već sam i po mog otca poslao.

Ćiurić. Ta on će nam sve pokvariti.

Mirko. Premisli samo, ako njega Bogdanović ovdie nenadje, odmah će opaziti, da je

Digitized by Google

u tudjoj kući. A bez mog otca nebi ionako komedìa podpuna bila.

Ćiurić, Ali oni će se porazumieti?

Mirko. Prekasno, prekasno! meni se čini ko da čujem kola rùžiti. Hej, Jakove!

Sluga (dodje). Šta zapoviedate?

Mirko. Bàrzo, daj mi tvoju livreu.

Sluga. Moju livreu?

Mirko. Dà, dà, tvoju livreu, ali nepremišljaj dugo.

Sluga (gleda svog gospodina). Hoću li —

Ćiurić. Posluhni! — ali zašto?

Mirko. Moj bože, ta ja moram goste primiti. Ajde! ajde! ti desnò gori k tetki, ja lievò kroz stube dolie. Na vino netrieba zaboraviti. (Uzme svieću sa stola i odtàrči.)

Sluga. Taj mladi gospodin ostavi nas u tmini.

Ćiurić. Hodi samnom k mojoj tetki, ona će ti dati ključ od podruma. Donesi bàrzo bocu najboljeg bukovca.

Sluga. O znam ja, gdie on stoji. (Oba otidju kroz prikrajna vrata.)

Digitized by Google

SEDMI PRIZOR.

Bogdanović. Ljubica. Mirko (koi im svieti).

Bogdanović. Tko si ti, moj priatelju?

Sluga. Ja sam sluga gospodina doktora, milostivi gospodine.

Bogdanović. Ja bi prisegó, da si konobar kod danice ilirske.

Sluga. On je moj brat, mi smo si veoma nalični.

Bogdanović. I govor je posve onaj isti.

Mirko. To je zato, jer smo se oba od jedne matere govoriti naučili.

Bogdanović. Kako vidim ovdie se još ništa nije za bal priredilo?

Mirko. Dopustite, to je samo prednja soba. Gospodin doktor je zapoviedio da vas medjutiem amo dovedem, on želi, da bez sviedokah pàrvi put po dugom rastanku svog starog priatelja zagàrli.

Bogdanović. A gdie je doktor?

Mirko. Jošte je s pripravami zabavljen.

Bogdanović. Tako kasno?

Digitized by Google

Mirko. Balovi kod nas po običaju tekar oko jedanaeste ure počimlju.

Bogdanović. Dakle jošte nikoga od gostovah neima ovdie?

Mirko. O već je više gospojah ovdie. Gospodično izvolite u dvoranu od tanca stupiti. A vama, gospodine Bogdanoviću, imam zapovied, da bocu od najboljeg bukovca predložim.

Bogdanović. To će mi drago biti. Nu, moje diete, idi dakle u dvoranu od plesa.

Ljubica. Sáma? Medju same stranske? To će me vàrlo smesti.

Mirko. O željno vas čekaju.

Bogdanović. Idi moje diete; nedaj opaziti, da iz sela dolaziš, inače ćedu ti se smiejati.

Mirko. Idite, gospodično bez promišljanja samnom. (tiho) Amor vas zove.

Ljubica. Ako moj otac zapovieda —

Bogdanović. Dà, dà, ja ti zapoviedam.

Ljubica. Dakle moram poslušna biti.

Bogdanović (više za njim). Ali nepuštaj me dugo na vino čekati, jer sam po prokleto žedan.

(Mirko i Ljubica otidju.)

Digitized by Google

OSMI PRIZOR.

Bogdanović (sám).

Ako je vino dobro, i ako mi u noge nedodje, tak ću i sám jošte plesati. (Čuje se muzika u daljini.) Aha! eto ti več muzike. Čini mi se, ko da su samo na moju kćer čekali; ona će biti kraljica bala. — Takova šala mora mnogo koštati. Ali doktor je lukavac, on zna, da je dievojke najlaglje s balom podmititi moći.

DEVETI PRIZOR.

Mirko (dodje s vinom). Bogdanović.

Mirko. Evo vina, ali moram moliti, da prostite —

Bogdanović. Možebiti što ništa nevalja? Toga ti nikada neprostim.

Mirko. Vino je dobro, da bolje biti nemože! najbolji bukovac. Ali ja sam u hitnji miesto čase od vina uzeo času od pive.

Digitized by Google

Bogdanović, Zato ništa. Dapače još mi je dražje, jer neću morati tako često natakati. (natoči.) Ali — aj gle, kako miriši! — najprie mora nos da raportira, pa onda — (pije.) Uf, kako mi žile po cielom tielu igraju!

Mirko. Jelte? to je vino!

Bogdanović. Živio bukovac! (pije.)

Mirko. Živio bukovac, to je horvatsko bàrdo.

Bogdanović. (natoči.) Pravo imaš, moj sinko, ti si pametan čoviek. Bukovac je horvatski palladium. (pije.)

Mirko. (za sebe) Samo da hoće skoro moj otac da dodje, za da se stvar razvije.

Bogdanović. Ima li tvoj gospodin mnogo od ovoga vina?

Mirko. On ga uprav samo bolestnikom daje.

Bogdanonić. Toga neka on više nečini. Bolestni neka umiru, a zdravi neka piju. (pije.) Ali gdie je doktor tako dugo?

Mirko. Čini mi se, ko da ga čujem, gdie dolazi. Dà, dà, to je njegov kašalj, (na stran.) Nu,

Digitized by Google

sad je nijihova skàrb, kako se pogode. (povuče se k vratam.)

Bogdanović. (iztoči do kaplje, što mu je ostalo.) S posliednjom ću ga kapljom pozdraviti.

DESETI PRIZOR.

Doktor. Priašnji.

Doktor. (dočim ulazi.) Evo me! evo me! Gdie je bolestnik?

Mirko (gleda da si lice pred otcem sakrije, pak kaže na Bogdanovića i otidje.)

Doktor. Taj mi se je čoviek poznat vidio. — Sluga sam, moj gospodine, gdie vam fali?

Bogdanović. Nu, je li to doktor? — a jest, boga mi! — Brate! ma jesi li ti to zaista?

Doktor. »Brate?« ja mislim, taj čoviek je poludio.

Bogdanović. Aj djavola! zar me veće nepoznaš?

Doktor. Dopustite gospodine, da vam bilo pipam!

Digitized by Google

Bogdanović. Ta ja sam Stiepan Bogdanović, vlastelin iz Jabukovca.

Doktor. Bogdanović?! O taste, aj! kako si ti odebljao!

Bogdanović, Aj, kako si ti omàršavio!

Doktor. Dobro došo! dobro došo! (zagàrle se.)

Bogdanović. Brate, kada te tako pregledam, ipak mi se viḍi, kao da si ti prestar za moju Ljubicu.

Doktor. Ali sieti se! ja sam za tri godine mladji od tebe.

Bogdanović. Ma da si ti i za tri godine stariji, pa da si čio, ko što sam ja. Ali nezamieri mi: od kako se niesmo vidieli, ti si niekakva vàrsta od mumie postao. In vino veritas.

Doktor. Istina je, kostobolja me je jedno malo satàrla; ali za četire tjedna, nebi se ni s najmladjim mienjao.

Bogdanović. Moja će dievojka izliečit, jelte, tebe, starog Davida?

Doktor. Ne, ne, poznaš li ti koren, koj se zove ginseng?

Digitized by Google

Bogdanović. Ja neznam ništa od doktorskih stvarih.

Doktor. Taj kòren raste u Tatarskoj, i jest kvintesencia ili petobitje svieh moćih. Odmah kako sam kàrstjanski odlučio, tvoju kćerku uzeti, prepisao sam si toga korena ginsenga. Pun sanduk ga je već na putu.

Bogdanović, Brate, mladoženja, koj si korenje prepisivati mora, zlo se preporučuje zdravoj i mladoj zaručnici. Otale s Tatarskom, petojbitje moćih možeš ti bližje imati. Pravi ginseng leži u tvojem podrumu. Čuješ, Ti imaš dobrog vina.

Doktor. Jest, jest, vidiet ćeš, samo da ga kušaš.

Bogdanović. Već sam ga kušao. Samo daj jošte jednu bocu od te vàrste gori donieti.

Doktor. U ovoj kući neimam ja ništa zapoviedati.

Bogdanović. U svojoj vlastitoj kući?

Doktor. To nije moja kuća.

Bogdanović. Zar si ju prodao?

Doktor. Nije nikada nit moja bila.

Digitized by Google

Bogdanović. Aj, aj, ta ti si mi pisao, da imaš svoju vlastitu kuću.

Doktor. Ja ju i imam.

Bogdanović. Pa zašto ovdie u najmitoj kući obitavaš?

Doktor. Ta ja neobitavam ovdie. Ja sam k jednom bolestniku pozvat.

Bogdanović. Pa zar niesam ja kod tebe?

Doktor. Niesi.

Bogdanović. Da gdie sam?

Doktor. To ti ja neznam.

Bogdanović. Tko te je dakle dao zvati?

Doktor. Meni je samo broj od kuće kazat: U dugoj ulici, broj 895.

Bogdanović. Ali ti si me na bal pozvao?

Doktor. Ja? na bal? već ima četerdeset godinah od kako niesam plesao.

Bogdanović. Zar nije ova pozivna cedulja od tebe?

Doktor. Jest, da kako. Pa zašto niesi došao na obed?

Bogdanović. Jer mi se je kolo potàrlo. Ali ovdie je naročito pisano: P. Ć. B. O. V.: **P**oslie **Č**e **B**al **O**bdaržavat se **V**eliki.

Digitized by Google

Doktor. He! he! he! ti budalo! to znači: **P**rosit **Ć**u **B**àrzo **O**dgovor **V**lastoručan.

Bogdanović. Ti si budala! Toga nije bilo trieba.

Doktor. Tako se običajno na pozivnih ceduljah piše. Prie dok smo više Niemci nego Iliri bili, pisalismo **u. A. w. g.** Um Antwort wird gebeten! ili latinski: **P. h. r.** Petitur humillime responsum: nu od kako narodni jezik obljubismo, pišemo: P. Ć. B. O. V. **P**rosit **ć**u **b**àrzo **o**dgovor **v**lastoručan.

Bogdanović. Ali tako mi je konabar kod Danice ilirske ta pismena raztumačio.

Doktor. Taj konobar jest margarac.

Bogdanović. Aj djavola! Ako niesmo kod tebe, gdie je dakle moja kći?

Doktor. Ja, bogami, neznam.

Bogdanović (sàrdito skoči). Ej tri sta djavolah! ja ću tu kuću upaliti!

Digitized by Google

JEDANAESTI PRIZOR.

Ljubica. Ćiurić. Mirko (koj u dùbljini ostane).

Ljubica. Umirite se, ljubezni otče, meni se nije ništa zla dogodilo. Bila sam kod jedne ljubezne stare gospoje, kod tetke ovog gospodina.

Bogdanović. Ovog gospodina? Trista gromovah! ta to je gospodin lajtnant Ćiurić.

Ćiurić. Koj se vàrlo raduje, što je čast dobio, da vas u svom stanu vidieti i podvoriti može.

Bogdanović. Šta? ja sam kod vas?

Ćiurić. Kod vašeg zeta.

Bogdanović. Polahko! polahko!

Ćiurić. Vi ste sami tako dobri bili; te ste sve pogodbe izvàršili.

Bogdanović. Polahko! polahko! ja sam ravno čašicu dobra vinca izpio, ali mojih pet ćutih imam jošte skupa i moju pamet takodjer.

Ćiurić. Pogodba biaše —

Digitized by Google

Bogdanović. Da ja moju kćer k vama sám dovedem —

Ćiurić. To učiniste.

Bogdanović. Po noći —

Ćiurić. Već je skoro i pónoći.

Bogdanović. I da se prie javno izjasnim, da ću ju kod vas udati.

Ćiurić. I to ste učinili.

Bogdanović. Jok vala! nikada!

Ciurić. Hoćete li vašu vlastitu ruku tajiti? (kaže mu cedulju.)

Bogdanović. Šta će mi te trice?!

Ćiurić. Te su mi trice dražje od kapetanske diplome, jer sadàržavaju proglas na policiu upravljen, da ćete vašu kćer u dugoj ulici pod brojem 895 udati.

Bogdanović. Ja sam mislio doktorovu kuću.

Ćiurić. Njegove kuće neima u dugoj ulici.

Bogdanović. To je prevara.

Ćiurić. Vi ste mi naročito dopustili sve varke upotriebiti.

Bogdanović (doktoru). Svemu tomu je prokleta tvoja pozivna cedulja kriva

Digitized by Google

Doktor. Brate, zašto se sàrdiš? uzmi tvoju kćerku pod ruku, i hodi samnom u moj stan, pa je sve u redu.

Ćiurić. Aj jok! gospodine doktore! ovaj gospodin jest čoviek od rieči, a Ljubica se je pried mojom tetkom i pried sviedoci izjasnila, da mene ljubi.

Mirko (stupi u svojoj običnoj odiećí napried). I ja sam sviedok.

Doktor. Gle, gle mog gospodina sina! Koj je bies i tebe amo doveo?

Bogdanović. To je tvoj sin?

Doktor. Nevaljalac.

Mirko. Gospodin Bogdanović može mi posviedočiti, da barem za konobara i za slugu valjam.

Bogdanović. Dà, dà, to je taj patron, koj me je uputio da P. Ć. B. O. V. znači: **P**oslie **ć**e **b**al **o**bdâržavat se **v**eliki.

Mirko. Prostite, prevario sam se, moralo bi tako biti: **P**razni **Ć**ete **B**ogami **O**davle **V**ratit se.

Digitized by Google

Ljubica. Mili otče, pomislite na moju čast! Vi ste me sami po noći u stan mog ljubovnika doveli, vi ste to policii javili, i dosliedno čitavoj varoši.

Bogdanović. Prokleta stvar!

Ćiurić. Ja imam vašu rieč.

Ljubica. A ja ga ljubim.

Mirko. A ja vam savietujem da pismena P. Ć. B. O. V. ovako raztumačite: **P**ak **ć**er-ko **b**udi **o**voga **v**ierenica. (kaže na Ćiurića).

Bogdanović. Doktore, što veliš ti k tomu?

Doktor. Ja mislim, da bi ona pismena morala značiti: **P**oslie **Ć**emo **B**àrzo **O**biesit **V**aravce.

Bogdanović. Brate, dopusti da ti nieštokažem. Da sam te ja onakova našao, kao što sam si te predstavljao, tako mi duše, ja bi rieč odàržó u pàrkos sviem pismenam ciele azbuke. Ali tako — kaži sám, ti stari kljukavče, hoćeš li ti, da ja moju kćer u živu liekarnu zakopam?

Doktou. Brače, ti znaš, što sam si iz Tatarske prepisao.

Digitized by Google

Bogdanović (ljutito). Neprimi mi to za zlo: idi k vragu s tvojom Tatarskom!

Ćiurić. Pak Ćemo Bit Ovezani Vama.

Bogdanović. Vi se ljubite, dakle najbolje će biti, da vas sjedinim (sjedini ruke ljubećih).

Ćiurić. Pismena P. Ć. B. O. V. znače sada: Prosit Ćemo Blagoslov Od Vas.

Bogdanović. Bog vas blagoslovio!

Ljubica i Ćiurić. Hvala, ljubezni otče!

Doktor. Ali, brate, što će od mene biti?

Bogdanović. Tebe ćemo na pir pozvati, i poslat ćemo ti pozivnu cedulju na kojoj ću velikimi pismeni napisati: Poslie Će Bal Obdàržavat se Veliki.

Doktor. Dàržite si bal, i plešite, ako hoćete i u pakao! (otidje.)

Mirko. Šteta, da još jedne kćeri neimate.

Bogdanović. O imadem ja jošte jednu.

Mirko. Dajte ju meni. P. Ć. B. O. V. Prosit Ću Bàrzo Odgovor Veseli.

Bogdanović. Ne, ne, sada, mlądi gospodine, sad neka ona pismena znače: Pak Ćemo

Digitized by Google

Bàrzo ovdie **V**ečerati. Sjutra ćemo zaruke imati, možebiti, da i vas moja kći dopane.

Ćiurić. Onda ćemo pismena P. Ć. B. O. V. u mramor dati uriezati.

Bogdanović. Tad će si za pet sto godinah učeni glave tàrti —

Mirko. I napokon izvaditi: **P**ametni **Ć**e **B**udalastog **O**pet **V**arati.

(Zastor padne.)

Digitized by Google

Digitized by Google

TRI OTCA NA JEDAN PUT,

ŠALJIVA IGRA U JEDNOM ČINU

od

A. KOCEBUA.

PREVEDENA

po

Dragutinu Galcu.

Digitized by Google

OSOBE:

Paprović, cincar u niekoj maloj varoši.
Mihajlo, njegov sin.
Milica, njegova netjakinja.
Gospoja Marcipanká, njegova gazdarica.
Vinjaga, vinotèržac.
Miroslav, njegov sin, kalfa kod Paprovića.
Bogumil Vinjaga, njegov brat, bogati najmitelj.

(Čin biva u Paprovićevoj kući.)

Digitized by Google

PRIZOR PÀRVI.

Milica (sáma penga nieku risariu vesma pomno).

Bože! kako se sasvim kip promienja, kada na càrnu risariu šarene boje dodju. Mladićeva modra haljina — dievojke càrvena oprava — pa zatim vatra na žàrtveniku, — kako to krasno odbija jedno od drugoga. Mi se rugamo divjakom što šarene boje ljube, pa ipak i mi rado niesto šarena vidimo — i naš život, kada nije šaren, ah zaista je dugočasan! — Samo šteta, što ovomu mladiću naličnost moga Miroslava dati nemogu.

PRIZOR DRUGI.

Miroslav i Milica.

Miros. (dovuče se). Milice! jesi li sáma?

Milica (poleti mu na susriet). Aj, odkuda tako rano?

Digitized by Google

Miros. Tvoj ujak dobio je jučer robe, te ju sada iz dućana u podrum prenaša. Ja sam niekako došo do vienca smokavah, i eto me. tebi sam ih donieo; tako su sladke, kao tvoji poljubci.

Milica. Tako li? Ti prispodabljaš moje poljubce izgužvanim smokvam? Tako se možeš slobodno gospoji Marcipanki laskati.

Miros. Ej, Milice, ta niti smokve nisu izgužvane bile, dok su još na dàrvetu nezriele visile; a blago svakomu voću, koje još onda sladko ostane, kada uvene.

Milica. Odmah se spoznati može, da si niekoliko knjigah proštio?

Miros. Od sada ću samo u tvojih očiuh štiti. Ah u njih stoji tako mnogo!

Milica, Pa što možeš iz mojih očiuh čitati?

Miros. Da si mi dobra.

Milica. Ja sam mnogim ljudem dobra.

Miros. I da me ljubiš.

Milica. Ako to do istine u njih stoji: tako su lude izdajice.

Miros. Ako li pak to u tvom sàrdcu stoji?

Milica. Tiem gorje! Što će iz toga biti?

Digitized by Google

Miros. Ženitba. čiem prie, tiem bolje.

Milica. Dà, ali ujak —

Miros. Ta on nije tvoj otac.

Milica. Ali ima moga otca rieč za njegova sina.

Miros. Koi je petdeset miljah odavle kod tvoga otca odgojen, koga ti već šestnaest godinah vidiela niesi, i koi po svoj prilici već drugu milosnicu ima —

Milica. Da bi bog dao.

Miros. Ili, koi je u vojnu otišao, pustio se ubiti, i poslie pobiego nekamo, odkale ga već nikada nebude.

Milica. Dà bi bog dao!

Miros. Pa da i dodje, bi li ti mogla mene ostaviti? mene, koi sam ti uviek vierniji bio, nego ti itko biti može!

Milica. Ja ću se protiviti, to ti obećujem.

Miros. Samo protiviti? Svaka se dievojka protivi, ali tko se brini zato? — Dakle, ako protivljenje ništa nepomogne? —

Milica. Tada ću morati tako igrati, kako drugi svirali budu.

Miros. Tako? prekrasno! Takove su sada

Digitized by Google

dievojke! pošteni momak hoće da poludi, ali one si glave netaru.

Milica (prieteć). Ti?!

Miros. Možebiti da si čula, da je tvoj stričić krasan momak, a ja — ja niesam liep: ali ginem od ljubavi za tobom.

Milica. Pazi se!

Miros. Dà, da sam se prie tvojih modrih očiuh pazio. Ali sada je prekasno! sada sam već u vatri! i nezamieri, Milice, na tvom piru ubit' ću tvoga stričića!

TRETJI PRIZOR.

Paprović. Prijašnji.

Paprov. Tako! opet ste skupa! Idete li na razom? — Eto mi liepoga kalfe; dolie je pun dućan ljudih; jedàn hoće za pó krajcara burmuta, drugi za grošić kave, tretji hoće holandske renge. Ja bi se obogatio, da mi je kalfa vazda kod ruke!

Miros. Ta mi neimamo holandske renge.

Digitized by Google

Paprov. Budalo! niesam li još prošaste nedielje dva bureta iz Norvegie dobio?

Miros. Dà, iz Norvegie.

Paprov. Trice! iz Norvegie ili iz Holandie, to je sve jedno. Zar misliš da je rengi na nosu poznati, gdie se je izlegla? — Već deset godinah nisam ni jedne iz Holandie u mom podrumu imao, pa je zato ipak pred mojim dućanom s velikimi pismeni napisano: Friške holandske renge.

Miros. Ah moj dobri gospodaru! mene će ljubav u vašoj kući najposlie rengom načiniti. Vidite li kako sam osušio? A tomu nije toliko vaša slaba hrana kriva, koliko vaša gospodična netjakinja.

Paprov. Ej, kad je ona kriva, neka i popravi. A nisam li vam već dvadeset putah kazao, da se ljubavi ostavite; jer je sve badava! Moj sin je Miličin zaručnik, to sam već prie šestnaest godinah mom bratu obreko. I da otčinska ljubav diecu neizopači — mienjali smo. Njegova kći je kod mene odrastla, a moj sin kod njega.

Digitized by Google

Na svaku novu godinu piše mi list, koi ima ruke i noge.

Miros. A glavu?

Paprov. Bezumniče! ma da neima glave veće od oraja, što je tebi do toga? Glavom se neženi. Pa da je i to, ta najveće budale dobivaju najliepše žene. — Ali moj Mišo nije uprav ni budalast. Brat mi piše, da već zna dobro računati, i samo mu još jedan krat jedan manjka, a stopram će k uzkàrsu dvadeset i tri godine ìmati.

Miros. Ali ako se on Milici nedopadne?

Milica. Dà, mili ujače, ja sam čula da nije najliepši.

Paprov. Bio on tako ružan kao Vulkan, ili ružniji još od njega, ništa zato. Što su dva poštena čovieka prie šestnaest godinah obrekla, u to mora se poštena dievojka podati; i time punktum.

Miros. Ali ja se dopadam Milici, pa ako ona za drugog poći mora, što će iz mene biti?

Paprov. To nespada na mene.

Miros. Spadat će već na vašeg sina!

Paprov. Kada moj sin tebe dva tri puta iz

Digitized by Google

svoje kuće izbaci, nećeš ga zaista više uznemiravati. A meni će takodjer naskoro mir biti, jer se svaki dan moga Mije nadam. Od moga brata dobio je mnogo novacah na put, i skupa Miličin miraz. Ako danas dodje, tak ćemo sutra svatbu svetkovati.

Miros. A prekosutra pokopat ćete mene.

Paprov. Šepèrtlarie! odlazi u dućan! i važi onako, kako sam te naučio.

Milos. A ja velim, da je bolje da robe prie komu poklonite, nego što su vam izgoriele.

Paprov. Prie něgo što su mi izgoriele? Što će to reći?

Miros. To će reći; da ću vam kuću na dan svatbe vašega sina, upaliti. (Odje.)

ČETVÀRTI PRIZOR.

Paprović i Milica.

Paprov. Taj ima djavola u sebi,

Milica. Neima ne, nego mene ima u sàrdcu.

Digitized by Google

Paprov. Spravi se ti radje k preslici, nego u sàrdce toga mlâdića.

Milica. Šta ujače? — Ta ja nisam za preslicu odgojena.

Paprov. Žalibože! Tvoj otac dao te je mnogo učiti, ali sve skupa nevriedi funte predje.

Milica. Vi se ipak veselite, kada ja pievam.

Paprov. Istina, ja rad čujem liepu piesmicu, osobito u nedielju po službi.

Milica. A moje risarie — znate li kako vam se onomadne dopade, što sam vas u velikoj noćnoj kapi narisala.

Paprov. Dà, dà, ono biaše veoma smiešno.

Milica. Vidite li, ovdie sam opet niešto novoga načimila. (Donese mu risariu.)

Paprov. Šta bi to moralo predstavljati?

Milica. Zar vam nije taj prizor poznat?

Paprov. To su dva na polu gola čovieka, gdie se kod ognjišta griju.

Milica. Na polu gola? fuj! ta to su Gàrci.

Paprov. Tako? Neimam ih srieću poznati, jer Gárci ništa kod mene nekupuju.

Milica. I ovo nije ognjište, već je žàrtvenik.

Digitized by Google

Paprov. Ali ipak mora da im je zima, jer ruke tako blizu kod vatre dàrže.

Milica. To je žàrtvenik Himena. Ovi si preko plama ruke pružaju.

Paprov. Ja velim, da će se opeći.

Milica. Već su si opekli, ali ne ruke nego sàrdce. — Šta mislite, koga taj kip predstavlja?

Paprov. Tebe i moga Miju.

Milica. Ah, odlazite mi s vašim Mijom. Tako krasno obučeni Gàrk, to može samo moj Míroslav biti.

Paprov. Zar se nestidiš mladoga čovieka s golima rukama narisati?

Milica. To je uzorno.

Paprov. Dat ću ja tebi uzora! Marš u tvoju sobu! Baci ti Himenov žàrtvenik u vatru, i peci kesten kod nje, nota bene, ako ga platiti možeš; i pazi se da kod tebe Gàrka nenadjem!

Milica. Prietite, koliko vam volja, ljubav će vam ipak iz cèrnoga bielo načiniti. (Odidje.)

Digitized by Google

PETI PRIZOR.

Paprović (sám).

Trice! tomu netrieba ljubavi. Moja pokojna supruga, bog joj dušu prostio, nije me ni malo ljubila: ali zato mi je svaki dan iz càrnoga bielo pravila. — Počekaj samo gospodično! ujak nemože da nad tobom bdije, on mora cieo dan u dućanu siedieti; ali ja ću gospoju Marcipanku preko tebe poslati, ona se je mladosti užila, a čemu su žene u mladosti za mužkimi glavami lakomije, tim su strožije pod starost. Sakrij se ti za peć, ona će te ipak najti, jer znade za svaki kutić. (Otvori vrata od jedne sobe.) Hej! gospojo Marcipanko dodjite malo napried, molim vas.

ŠESTI PRIZOR.

Gospoja Marcipanka i Paprović.

Gja. Marcip. Šta je opet? ja neimam mnogo vriemena, uprav sam naumiela iz kisele pive vinsko sirće načiniti.

Digitized by Google

Paprov. Gospojo Marcipanko, vi ste dobra gazdarica; i da od izkvarene pive dobro sirće načiniti znate, liepa je umietnost; ali da moju Milicu od izopačenja oslobodim, hoću rado jedan akov kisele pive žàrtvovati.

Gja. Marcip. Šta je to? kakovo je to govorenje?

Paprov. Zar vi nieste ništa opazili?

Gja. Marcip. Ej, ja imam dosta u gospodarstvu opazivati.

Paprov. Miroslav Vinjaga zalubio se je u Milicu.

Gja. Marcip. To vierujem, jèr je dievojka liepa.

Paprov. I Milica se je opet u njega zaljubila.

Gja. Marcip. To vierujem, jer je mladić okretan.

Paprov. Kako se ja kamo okrenem, huš, već su skupa.

Gja. Marcip. To vierujem, jer što se ljubi, to se traži.

Paprov. Ja sam ih takodjer jedan put zateko, kad su se celovali.

Digitized by Google

Gja. Marcip. To vierujem, jer što se ljubi, to se celuje.

Paprov. Aj do biesa! ja nepitam, vierujete li vi, ili ne, nego ja želim, da se ta nepristojnost preprieći.

Gja. Marcip. Dakle prepriečite ju, šta je mene kod toga posla trieba?

Paprov. Ja sám to nemogu. Vaša pomoć mi je neobhodno potriebna. Vi znate, da ja čitav dan ili u dućanu, ili izvan kuće dosta posla imam. Zato vas, gospojo Marcipanko, liepo molim, da pazite, da se nesrieća kakova nedogodi prie nego moj sin dodje.

Gja. Marcip. Samo ako vaš sin nesrieće sa sobom nedonese.

Paprov. Bez Miroslava nemogu da živim, jer je marljiv i razuman mladić, inače bi ga ov čas iz kuće iztierao.

Gja. Marcip. Dà, dà, gospodine Paproviću, mnoga krasna dievojka dolazi poradi njega k vama po biper.

Paprov. Ali zato neka on s Milicom nenamigava.

Digitized by Google

Gja. Marcip. Ta i mi smo u mladosti namigavali.

Paprov. On ju neka neceluje.

Gja. Marcip. Dokle smo mladi bili, i mi smo celovali.

Paprov. Čujte, gospojo Marcipanko, ako im sve ono dopustimo, što smo mi u mladosti dielali, koi će bies iz toga biti? najposlie će pobieći i oženiti se.

Gja. Marcip. I mi smo se u mladosti ženili.

Paprov. Ali trista djavolah! moj sin, moj Mijo, što će on reći? — Riečju, gospojo Marcipanko, vi ćete na njih paziti; vi mi morate ures čuvati ko zmaj, osobito kada mene kod kuće nije. Sada idem u viećnicu poradi patenta na ostrižku prašinu.

Gja. Marcip. Aha, opet novo iznašastje.

Paprov. To uprav ne. Ljudi znadu, da ja prašine iznašao nisam, ali sam ju ipak popravio, i uprav zato hoću da ju sám prodajem; gradski viećnik je moj priatelj, jer mu ja uviek jačmena šećera badava dajem, kada kašalj ima. Dakle moja ljubezna gospojo Marcipanko, sada ćete

Digitized by Google

vi na straži ostati, dokle ja kući dodjem. Ali za boga, pazite, da ništa sumnjiva u sobicu Miličinu nedodje. (Ode.)

Gja. Marcip. (sáma). Dà, moj bože, sobica neima samo vratáh, već ima takodjer prozorah; i ako ja hoću da siegurna budem, tako ću morati gospodičnu k meni zvati. Aha! eto je već.

SEDMI PRIZOR.

Milica. Gja. Marcipanka. Poslie Miroslav.

Milica. Dobro jutro, gospojo Marcipanko. Zar je moj ujak izišao?

Gja. Marcip. Dà, izišao je.

Milica. Hoće li se skoro povratiti?

Gja. Marcip. Dà, skoro će se povratiti.

Milica. Dakle moram bàrzo — (Hoće kroz sriednja vrata da ode).

Gja. Marcip. Kamo? kamo gospodično?

Milica. Hoću da si mandalskih posiejah za ruke prati iz dućana donesem.

Gja. Marcip. Stanite, stanite! ja vas ne-

Digitized by Google

smiem dolie pustjati, inače neću moći mojih rukuh u nevinosti prati.

Milica. Šta ćete tiem da reknete, gospojo Marcipanko?

Gja. Marcip. Ja ću time reći, da mi zajedno ostati moramo; jer je tako strogi gospodin ujak zapoviedio.

Milica. Zašto?

Gja. Marcip. U dućanu nije posve siegurno.

Milica. Zar duhovi obhode?

Gja. Marcip. Dà, dà, duhovi obhode, vi ćete me već razumieti. Siedite si liepo ovdie polag mene, ta vi imate vaše pletivo kod sebe; a ja imam takodjer moje švelo u džepu.

Milica (za sebe). Da li krasne zabave! (Siednu si. Milica porine svoj stolac niešto natrag. Gospoja Marcipanka izvadi svoje švelo.)

Gja. Marcip. Jeste li posliednje nedielje u càrkvi bili?

Milica. O, jesam.

Gja. Marcip. Jeste li dobro na prediku pazili?

Milicu. O, jesam.

Digitized by Google

Gja. Marcip. O čemu govoraše gospodin župnik?

Milica. O čemu?

Gja. Marcip. Dà, dà, o čemu? — Ali ja već vidim, da je od potriebe, da ja vama prediku načinim.

Milica. Ali dobra moja gospojo Marcipanko, ja ću vam sve izpoviediti: Zločesti čoviek, naš Miroslav, bio je uprav naproti meni, i nije nit oka od mene odvàrnuo, dakle sam i ja opet u njega gledati morala.

Gja. Marcip. A tko vam je to zapoviedio?

Milica. Ej, da sam ja u zemlju gledala, on bi bio mislio, da čiste saviesti neimam. (Miroslav se dovuče u nutra. Milica ga opazi.)

Gaj. Marcip. Pazite se gospodično! taj mladić vazda za vami hodi.

Milica. Ah, to je istina.

Gaj. Marcip. I gleda vazda tako urediti, da ga nitko opaziti nemože!

Milica. I to čini kad kada.

Gja. Marcip. Varajte vi ujaka, koliko vam

Digitized by Google

drago, ali dok sam ja na straži, neka mi se takova što nedogodi! (Miroslav se je medjutim približio, i Milica pruži mu potajno ruku, koju on poljubi.)

Milica. Bože sačuvaj! koi hoće da vas prevari, taj mora da neide spavati.

Gja. Marcip. Ako taki već dobro nevidim, zato ipak još veoma dobro čujem.

Milica. Za vašimi ledji nebi moći ni ruke stisnuti.

Gja. Marcip. Eto, gdie mi se nit iz igle izmakne. Hm! hm! — bez očalah neću je moći navoditi. (Poslie kako je više putah bezkoristno pokušala navodit, izvadi očale, i opet niekoliko putah badava navoditi pokuša. Medjutim je Miroslav upotriebio vrieme za oprositi Milicu kroz znamenja za celov. Ona mu s početka to uzkrati, najposlie ipak prigne se k njemu i poljubi ga.)

Gja. Marcip. Ipak neide. Milice, pomozi mi — — (Ogleda se uprav kada Miroslavu celov daje. Gospoja Marcipanka u komičkom udivljenju, siedi s odpartimi usti, — ljubovnici u komičkoj smeći. Gospoja Marcipanka izusti za dugom pauzom pudugačkim glasom). Tako?!

Miros. Ja dobro vidim, i došao sam da nit u iglu uvdem.

Gja. Marcip. Zaista? Ja mislim, da ste vi niešta drugoga uveli, poradi česa će vas gospodar još danas do biesa otierati.

Digitized by Google

Miros. Ljubezna gospojo Marcipanko —

Gja. Marcip. A vi gospodièno, vi ste celovali za mojimi ledji?

Milica. Vi to i onako pred vami nebi dopustili.

Gja. Marcip. Samo da gospodin ujak kući dodje, sve ću mu potanko do rieči kazati.

Miros. O ne! dobra gospoja Marcipanka neće nas izdati. Ona je takodjer ne samo mlada, nego i veomà liepa bila, kako ljudi kažu. —

Gja. Marcip. O, neusiljavajte se s laskanjem, taj novac kod mene već odavna ništa nevriedi.

Miros. Ja pošteno s vami mislim, i veoma vas ljubim. To ću vam dokazati. Vi imate kostobolju, jelte?

Gja. Marcip. Pa šta ima moja podagra s vašom ljubavju?

Miros. Niste li vi onomadne kazali, da vam drugo ništa pomoći neće, izvan pliskavicah?

Gja. Marcip. Dà, dà, pliskavicu kod sebe imati, je najbolje sriedstvo za moći se podagre lišiti. — Ali žalibože, ovdie neima tri milje u okrugu nijedne.

Digitized by Google

Miros. Ja sam se za vas brinio, i naručio sam targovcu Češnjakoviću, da mi ih dvoje donese, on će još danas ovamo prispieti, i odmah ću ih vama pokloniti, a sjutra već nećete ni znati, da ste ikada kostobolju imali.

Gja. Marcip. Šta? do istine? Vi ste poradi mene po pliskavice pisali? — Nu, sada vidim, da ste pošten mladić, koi svomu iskarnjemu dobro želi.

Miros. Ja takodjer Milici dobro želim.

Gja. Marcip: Čujte dietco! pliskavicah radi neću vas izdati; ali to je sve, što za vas učiniti mogu. Vašega se stričića, gospodično, svaki hip nadamo, a što se tada dogoditi ima, znano vam je.

Milica. Ja ga pod nipošto neću.

Gja. Marcip. Ah milo diete! dievojka mora mnogi put za muža pojti, koga nikada ljubila nije.

Miros. Do toga se može mnogo promieniti. Moj ujak, bogati najmitelj, koga ću naslieditì, došao je danas u varoš. Još će prie podne s mojim otcem ovdie biti i za mene Milicu izprositi.

Digitized by Google

Gja. Marcip. Mene će veseliti, ako starac privoli. Istina, ja sam Mihajlova dojka bila, i ljubila sam ga, kao moje diete, ako i nije najpametniji bio.

Milica. Ali pliskavice —

Gja. Marcip. Dà, dà, neću ja gospodinu Miroslavu toga zaboraviti. Ali hod'te sada dieco svaki svomu dielu, jer da nas gazda ovdie zastigne —

Miros. Ja već odlazim, i da vam znak zahvalnosti ostavim —

Gja. Marcip. Dat' ćete mi novacah?

Miros. Bože sačuvaj, nego čvàrsti poljubac. (Prime ju za glavu, polubi ju i odbieži)

Gja. Marcip. Jest, mladi ljudi hoćeju sve da celovi izplate, ali šteta da si za takove novce ništa pribaviti nemogu.

Milica. Na mojoj svatbi poklonit ću vam moju onu veliku maramu, koja vam se veoma dopada. (Otidje u svojn sobu.)

Gja. Marcip. (sama). Nu, to je liepo od nje. Sada sam volju dobila, da za nje koju dobru

Digitized by Google

rieč kod Paprovića uložim, ako mu i ne bude drago.

OSMI PRIZOR.

Mihajlo i Gospoja Marcipanka.

Mihajlo (veoma raztargan, mali svežanj na štapu nosećí, s odpartimi usti oko sebe gleda.) Tako mi duše! ja mislim, da sam ovdie.

Gja. Marcip. Tko je taj čoviek? šta će taj čoviek?

Mihajlo. Čoviek? Ja nisam čoviek; lani sam bio musje, a lietos sam gospodin.

Gja. Marcip. Nu, do duše, tako izgledaju gosdoda!

Mihajlo. Vi mislite, poradi moje putne odieće?

Gaj. Marcip. Prosjačke odeće, hoćete da reknete.

Mihajlo. Fuj! sram vas biló! Tko bi tako neuljudan bio? —. Moja draga, — vi morate naj-

Digitized by Google

prie znati, tko pred vami stoji, i s kim imate srieću govoriti.

Gja. Marcip. (rugajući se). Dakako! (nakloniv se) S kim dakle imam srieću govoriti?

Mihajlo. Obitava li ovdie gospodin Paprović, bogati târgovac?

Gja. Marcip. Pogodiste.

Mihajlo. Na, pogodio nisam, nego su me kod varoških vratah ovamo naputili; jer me već šestnaest godinah nije ovdie bilo.

Gja. Marcip. Šestnaest godinah? Da niste vi —

Mihajlo. Mali Mijo, tako jest.

Gja. Marcip. Aj ti dobri bože! pa zar me više nepoznajete?

Mihajlo. Tko bi sve babe po svietu poznao?

Gja. Marcip. Ja sam gospoja Marcipanka.

Mihajlo. Ah, zar ste vi ona stara škrebetaljka, koja moja dojka biaše? (Baci štap i šešir od sebe.) Nu dakle dodjite u moj naručaj; oćutit' ćete da bradu imam. (Ogârli ju). Do djavola! vi ste još dobro mladi.

Digitized by Google

Gja. Marcip. Laskavče! tko već petdeset i devet godinah broji —

Mihajlo. Pedeset i devet?! Tako mi pečena kestena, ja sam mislio, da najviše petdeset osam i pol imate, više niti dana.

Gja. Marcip. A je li to istina, da ste vi musje Mihajlo?

Mihajlo. Hoćete li, da vam kàrstni list iz pàrtljage izvadim?

Gja. Marcip. Onaj isti, koi je strašno znao kričati kad sam ga prevrućom kašom hranila —

Mihajlo. O, ja znam još uviek dobro kričati.

Gja. Marcip. I koi još u četvàrtoj godini nije znao hodati.

Mihajlo. Hoćete da pokušamo, tko od nas bolje bieżati znade?

Gja. Maraip. Vi tako izgledate, kao da ste svih petdeset miljah pieški ovamo dotàrčali.

Mihajlo. Petdeset podpunoma niesam ali od četàrdeset i osam neće ni dvie manje biti.

Gja. Marcip. Zar vas je ljubav do toga dotierala?

Mihajlo. Bože sačuvaj! — ali prokleti i ne-

Digitized by Google

milosàrdni poštari nedopuštjaju nikom voziti se, ako neima čim da plati.

Gja. Marcip. Gle, gle, ja sam čula, da vam je ujak veliku kesu zlata na put dao.

Mihajlo (praznu mošnjuiz svežnja izvuče). Eto je. Bila je puna dukatah.

Gja. Marcip. A sada je prazna?

Mihajlo. Jest, sada je prazna, ali kako sàm ja živio!

Gja. Marcip. Ma da ste živili kao knez —

Mihaljo. Bolje nego kakov knez. Ja sam se na putu oženio.

Gja. Mircip. (vriščuć). Oženio?

Mihajlo. Pst, pst! to nesmie moj otac odmah saznati; na to ću ga morati sve malo po malo navesti.

Gja. Marcip. Nu, to će mi liepa gospoja biti, koju čoviek na putu pobere.

Mihajlo. Čest i poštenje mojoj supruzi! da ju samo vidite kako je liepa i mlada, osobito popódne, kada se nališpra.

Gja. Marcip. Kako ste, molim vas, do nje došli?

Digitized by Google

Mihajlo. Sasvim čudnovato. Bog sa ženitbami upravlja. To biaše u onom biesu — gle! kako se zove varošica četàrdeset miljah odavle?

Gja. Marcip. Odkale bi ja to znala!

Mihajla. Moj bože! varoški viećnik je kozičav, i pred varoškimi vrati stoje viešala. Nu, neka se zove kako joj drago, meni će već na um pasti. Dakle u toj varoši dodjem ja u kàrčmu, koja se zove »kod zlatne jagnjeće glave«; tamo sam našao čitavo družtvo same znatne gospode, i milostivih gospojah; oni su se veoma veselili.

Gja. Marcip. Valjda vašega prišastja radi?

Mihajlo. Bože sačuvaj! mene nisu nit pogledali. Ja sam si sieo u kutić i počeo sam dukate brojiti. Ali, valjda ih je zvuk dukatah smeo, na jedan put su svi múkom zamuknuli, kao da nije kàrštjanske duše u sobi, i počeli su medju sobom šaptati. Tomu nije dugo bilo, eto ti dodje nieki izmedju te znatne gospode i pogleda me preko ledjah. Ja sam u taj čas kihnuo, on mi reče »na zdravje!«ja sam mu se zahvalio, i tako postadosmo priatelji. Na to dodju dva tri, uzeše me pod ruku, i posadiše me k svojemu stolu,

Digitized by Google

i, jerbo u onoj kući nije po sve siegurno bilo, zato biaše nieki izmedju njih tako uljudan, te mi je kesu u svoju škrinju spravio.

Gja. Marcip. I nikada vam je nije više vratio?

Mihajlo. O jest, eto je.

Gja. Marcip. Ali prazna

Mihajlo (izvadi iz kese dugu cedulju). Evo takodjer računa. Sve smo do krajcara potrošili.

Gja. Marcip. A, gledaj lupežah.

Mihajlo. Ma slušajte dalje. U čitavom družtvu nebiaše ni jednoga lupeža, osim mene. Naimre — hahaha! kradljivac sèrdacah. Tako me nazivaše jedna izmedju krasnih gospodičnah. — Jest, dobra gospojo Marcipanko, ona me je jedva vidiela — i već se je zaljubila.

Gja. Marcip. Pa ste ju zato morali uzeti?

Mihajlo. Šta, morao? Ona se je četiri nedielje danah moliti pustila. Gospoda su sva bila na mojoj strani, i savietovahu mi, da neka dobro gostim, jer se njoj to veoma dopada.

Gja. Marcip. I vi ste gostili, dokle je novacah bilo?

Digitized by Google

Mihajo. Ala je to bio život! cieo dan smo se gostili, a na večer predstavljali smo komedie, svaki je mogao gledati koi je hotieo.

Gja. Marcip. Aha! sada ću pogoditi, to je bilo niekakvo teatralno družtvo.

Mihajlo. Bože sačuvaj! bi li su sami obèrstari i generali, i savietnici i gospodična Ljubica, i gospodična Milica, i gospodična Ružica.

Gja. Marcip. Je su li za novce igrali?

Mihajlo. Hahaha! jedan put sam i ja igrao. Svi govorahu, da sam veoma viešt. Predstavljao sam naimre niekakvoga lupeža, i tada sam jednoga od one znatne gospode ubio. Razumieva se, samo na izliku.

Gja. Marcip. A vaša ženitba.

Mihajlo. Gle, gle! skoro smo na nju zaboravili. — Dakle, kad su četiri tjedna izminula dala se je namoliti. Tada je došao bilježnik, ženitbenu pogodbu podpisasmo, i odmah po ručku morao sam otići. Gospodin, koi je moju kesu čuvao, dao mi ju je pošteno natrag, i rekao, da neka otca umolim, da bi ju opet napunio.

Gja. Marcip. A vaša supruga?

Digitized by Google

Mihajlo. Ona je za sada još samo quasi moja supruga. Ali ona mi dade list na otca, koi će ga valja da ganuti, da mi svoje privolenje i punu mošnju neuztegne. Što ako zadobijem, povratit ću se natrag, da moju pravu svatbu svetkujem.

Gja. Marcip. Pazite gospodine Mijo, da vas otac s batinom nedočeka.

Mihajlo. Ah! vi se šalite! zar je moj otac takov sakramentirac?

Gja. Marcip. Miraz Miličin rastepsti, i po vàrhu zalupati se; to će se se vašemu otcu zlo dopasti.

Mihajlo. To ipak nije najuljudnije, čovieka, kojega šestnaest godinah nevidimo, odmah za »dobro došo!« izmlatiti.

Gja. Marcip. Da bi vi samo malo bolje izgledali, da vas se otac na pàrvi pogled nepoplaši. Ej, smilovat ću vam se, i donesti ću odieće, da vas liepše obućem. Do toga hodte u moju sobicu i nepokažite se nikomu.

Mihajlo. Jest, ali —

Gja. Marcip. Bieżte, bieżte: jer čujem vašega otca, gdie ide. (Tura ga u sobu.)

Digitized by Google

Mihajlo. Ali ja bi rad vidieti, kako moj otac izgleda. (Otide)

Gja. Marcip. Veselih prizorah bit' će dosta, ali sve Milici i Miroslavu na veselje.

DEVETI PRIZOR.

Paprović i Gja. Marcipanka.

Paprov. To se mora na slavu našega vieć-ničtva kazati, da je veoma marljivo, kada ništa posla nije. Tri dana već deliberiraju vàrhu moga patenta, pa ipak za tri tjedna moram doći.

Gja. Marcip. Mili gospodine Paproviću, uprav sada biaše poštarski sluga ovdie, koi je veseli glas donio, da će naš Mijo još danas doći.

Paprov. Gdie? kako? kada?

Gja. Marcip. Po svoj prilici s poštom. Ja ću hitro niešto izkuhati, jer znam, da će gladan biti. (ode)

Paprov. Dakle dodje uzdàržatelj i podpor Paprićevog roda? O kako se radujem dukatom, koje

Digitized by Google

će donieti. Sad neimam mira u kući, otčinska ljubav goni me na poštu. Stati ću tamo i čekati dokle on prispie, gledat' ću, kako će noge iz kolah pružiti, razširit' ću ruke, i primit' ću — njegovu kesu. (Hoće da otide.)

DESETI PRIZOR.

Vinjaga, Bogumil i Paprović.

Vinjaga. Dobro jutro susiede. Evo sam vam doveo moga brata Bogumila najmitelja, kod kojega se volovi dobro pitaju. Nu on niti na sebe nije zaboravio, jer kako vidite, on će imati do pódrugoga centa, a medju nami rekuć — njegove mošnje važu još više.

Bogum. Dajte mi ruku, čestiti Paproviću. Mi smo niegda zajedno učionice polazili. Vi ste vazda imali mandalah u džepu.

Paprov. Sluga! sluga! moja gospodo! nezamierite, što vas nemogu sada pozdraviti, kako bi valjalo, jer imam važnoga posla — ali po pódne izvolite —

Digitized by Google

Vinjaga. Ta i mi imamo nieštò važnoga vama da kažemo. Moj sin, koi je u vašem dućanu, želi vašu netjakinju uzeti.

Paprov. Iz tog brašna neće biti hlieba.

Vinjaga. I vaša netjakinja hoće da njegova supruga bude.

Paprov. To si neka izbije iz glave.

Bogum. A ja ću mladića mojim odvietkom načiniti.

Paprov. Ja mu čestitam.

Bogum. Ja ću mu svatbu odàržati.

Paprov. I to možete učiniti, ali samo valja prie drugu neviestu naći.

Vinjaga. Šta imate proti mom sinu? Nije li on marljiv mladić?

Paprov. Jest, bio prie nego što se u dievojku zaljubi. Ali sada više nezna gdie mu glava stoji. Kada tko šećera traži, on donosi krede, ako tko za kavu pita, a on donosi pasulja.

Vinjaga. Uprav zato moramo mi ta dva skupa splesti; jer boljega sriedstva neima na svietu za zaljubljene k pameti dovesti, nego da ih čoviek oženi.

Paprov. Ali moja netjakinja može samo za

Digitized by Google

jednoga muža pojti, i taj je moj vlastiti sin. On će još danas doći, ili možebiti da je već ovdie, on siedi na kolah i teži za svojim otcem, moje sàrdce teži za njim — dakle moja gospodo, sluga sam pokoran. — (Hoće da otidje.)

Vinjaga (pridàrži ga). Ali ako se vaš sin dievojci nedopadne?

Paprov. Mora joj se dopasti.

Bogum. Ali ako ga dievojka neće?

Paprov. Morat' će ga uzeti; morat' će oči zatvoriti.

Vinjaga. Susiede, vi bi ipak promisliti morali, kakvoga kupca u meni izgubivate. Sav sumpor za moje vino, samo kod vas sam kupovao.

Paprov. Dà, dà, to je istina.

Vinjaga. I kad sam prošaste jeseni hiljadu bocah šampanjskog vina načinio, niesam li svih ingredienciah kod vas kupio?

Paprov. Jest, jest, i to je istina; i to će me veoma žalostiti, ako naše priateljstvo prekinuti primorani budemo. Ali ženitba moga sina s Milicom je prie šestnaest godinah ugovorena.

Vinjuga. Vi još nemožete znati, hoće li se vaš sin vama samomu dopasti?

Digitized by Google

Paprov. Šta? moj rodjeni sin meni se nedopasti?

Vinjaga. Ej bože, ima primierah, da su se sinovi izvan otčinske kuće izopačili.

Paprov. Ništa zato. I ja sam bio za moje mladosti budala, a što sam sada? hej? Samo pazite, kako stari Borko umre viećnikom ću postati. I tiem zdravi ostali. (Otide.)

Bogum. Da li te u mom volovskom hlievu imam, morao bi tako dugo sieno jesti, dok bi pametniji postao.

JEDANAESTI PRIZOR.

Miroslav i Predjašnji.

Miros. Nu, otče? nú kako je mili striče?

Bogum. Izbij si dievojku iz glave.

Vinjaga. Dobio si košaricu.

Miros. Ali ipak ne od Milice?

Vinjaga. Šta će ti to pomoći? Tvoja supruga ionako neće biti, a stari me je tako razjario, da te više niti ure u njegovoj kući pustiti ne-

Digitized by Google

ću. Pokazat' ću mu, da ti i bez njega živiti možeš.

Miros. O bez njega najlaglje, ali ne bez Milice.

Vinjaga. To opet na mene nespada. — Šta! mojega sina odbaciti? Sina bogata vinotàržca Vinjage, koi je tako rekuć vinograde stvorio u dàržavi, u kojoj samo krumpir raste. — O, čekaj, osvetit' ću se ja!

DVADESETI PRIZOR.

Milica i Priašnji.

Milica (plačuć.) Ah! ja sam nesrietna!

Vinjaga. Dà, mila gospodično, ali moja krivnja nije.

Bogum. Moja takodjer ne. Ja sam već dobro pitana vola, za vašu svatbu s mojim netjakom, pripravio.

Miros. Ah Milice!

Milica. Ah Miroslave;

Miros. O! Milice!

Milica. O! Miroslave!

Digitized by Google

Bogum. To vragometno žalostno glasi. Nu, nu, još nije sve izgubljeno. Mihajlo ima 50 miljah putovati, možebiti, da ga bies odnese prie nego k nam dodje.

Milica. Ah, on je već ovdie.

Svi. On je ovdie?

Milica. Ja sam išla izpred sobe gospoje Marcipanke, i čula sam unutra dvaniti; nu, mislila sam, ovdie ću slobodno malo slušati, i nagledala sam se kroz ključanicu i vidiela sam mladoga čovieka, gdie ga gospoja Marcipanka oblači; taj se tako budalasto dàržaše, i tako budalasto smijaše, da mi je odmah na um palo: To će naš Mijo biti! ah! i tako jest! ja sam još malo poslušala, i saznala sam, da je pieške došepesao, jer je novce poharčio.

Vinjuga. Poharčio?

Bogum. Pieške?

Vinjuga. Ta otac ga na pošti traži.

Milica (plačuć). Ah! valja da neće s poštom doći, kad je već ovdie.

Miros. Ja neću té žalosti pregorieti moći; ja ću se obiesiti.

Digitized by Google

Vinjaga (koi je medjutim premišljavao). Čujte dietco još nije sve izgubljeno.

Miros. i Milica. Kako? kako?

Vinjuga. Nieštoi je smiešnoga na um palo. Susied Paprović nepozna svoga sina, a sin nepozna njega. Možebiti, da ćemo moći na to navesti otca, da si sina iz kuće baci. —

Bogum. Kako je to moguće?

Vinjaga. Može li nas ovdie tko čuti?

Milica. Gospoja Marcipanka može iz svoje sobice sve čuti, što se ovdie govori.

Vinjaga. Dakle sliedite me, da se vani dogovorimo.

Begum. Brate, kakvu ćeš rolu meni dati?

Vinjaga. Nas obadvojica imamo jednu rolu. Hodi samo, hodi. (Svi otidju).

TRINAESTI PRIZOR.

Mihajlo (sam).

Rukavi su mi prekratki — ječerma mi je preuzka. Čizme me tiište a moj otac — ah! da

Digitized by Google

on zna gdie mene čizma tišti! — Da sam samo odmah moju suprugu samnom doveo; ona je još jedan put tolika, koliki sam ja. Kad me je posliednji put ogárlila, sva su mi rebra popraskala. A glas ima — neka slobodno tri kotlara kuju, koliko im drago, i k tomu neka moj otac papra tuče u velikom mužaru koliko hoće, njezina će se svaka rieč čuti.

ČETÀRNAESTI PRIZOR.

Vinjaga i Mihajlo.

Vinjaga (Još za kulisami). Gdie je? gdie je moj ljubezni sin?

Mihajle. Grom i pakao! to će valjada moj otac biti.

Vinjuga (naglo ustupivši). Moj sine! moj ljubezni Mijo!

Mihajlo (u njegovom naručaju). Moj dobri otče!

Vinjuga. Oj naravi! naravi! ja ću u nesviest pasti

Digitized by Google

Mihajlo (Maše šeširom da ga okladi). Nu, nu, neizbijajte tricah.

Vinjaga (koi se jedva od smieha uzdàržati može). Ah! ja ću se od radosti plakati.

Mihajlo. Dakle iztulite se samo, bit' će vam odmah laglje na sàrdcu.

Vinjaga. Bože! kako je svojoj pokojnoj materi naličan!

Mihajlo. Je li moguće?

Vinjaga. Onaj isti stas, onaj isti obraz — a imaš li takodjer i njezino sàrdce?

Mihajlo. Bog zna, hoću li ja ikada tako dobra mati biti.

Vinjaga. Šta biesa? mati?

Mihajlo. Ne, ne, hotieo sam da reknem, tako dobar otac, kao što ona biaše.

Vinjaga. Ona biaše tako pametna.

Mihajlo. To sam i ja.

Vinjaga. Tako dobra gazdarica —

Mihajlo. To sam i ja.

Vinjuga. Tako — tako — (na stranu) budalasta.

Mihajlo. To sam i ja.

Digitized by Google

Vinjaga. Dakle moj ljubezni sinko, jesi li podpunoma tvoje Milice miraz donio.

Mihajlo (na stranu). Sada su kola ogreznula.

Vinjaga. Kako? ti šutiš?

Mihajlo. Ah otče! kada ništa pametnoga izustiti neznam, volim šutiti.

Vinjaga. Ti niti netriebaš govoriti, samo daj kesu.

Mihajlo. Eto, eto je.

Vinjaga. Jest, ali ta je prazna.

Mihajlo. O nije, posegnite samo u nju.

Vinjaga (izvadi račun). Račun!

Mihajlo. Do krajcara i feniga.

Vinjaga. I to je sve?

Mihajlo. O nije, još je nieśto u nutra.

Vinjaga (izvadi drugu cedulju). Šta biesa, dugovi?

Mihajlo. Trista četàrdeset i četiri škude; grošici mogu izostati.

Vinjaga. Hahaha! ti si mi liepa ptičica.

Mihajlo (na stranu). Hvala bogu! on se smije!

Vinjaga. Trista četàrdeset i četiri škude. Bogčaria! pa se ti zato tako žalostiš? Ja sam mislio, da je toliko hiljadah.

Mihajlo (za sebe). Dà sam ja to prie znao!

Digitized by Google

Vinjaga. Dobri mladiću! ja vidim, da me osramotio nisi. Zato ću odmah ove bogčarie izplatiti.

Mihajlo. Zaista?

Vinjaga. Počekaj me, dokle novacah donesem. (Otidje.)

Mihajlo. Hopsa! to je otac; i da su svi otci na svietu od srebra, moj je ipak od zlata.

PETNAESTI PRIZOR.

Bogumil i Mihajlo.

Bogum. (Još iza kolisah). Gdie je? gdie je moj ljubezni sin?

Mihajlo. Tko me zove?

Bogum. (naglo ustupivši). Moj Mijo; jesi li ti to? (Hoće da ga ogarli.)

Mihajlo. Dopustite, ja jesam Mijo, ali — s kim imam srieću govoriti?

Bogum. Ja sam tvoj otac.

Mihajlo. Vi ste? —

Bogum. Tvoj srietni otac!

Digitized by Google

Mihajlo. A onaj drugi?

Bogum. Koi drugi?

Mihajlo. Koga sam malo prie ogàrlio?

Bogum. Ja te nerazumiem.

Mihajlo. Zar ja imam više nego jednog otca?

Bogum. Moj sinko, to ja neznam, ali ja sam vazda mislio, da sam ja pravi. Deder samo primieri nas dvojicu; nismo li jednoga stasa, nos imamo u sried obraza —

Mihajlo. Ali meni je onaj drugi otac kazao, da sam materi posve naličan.

Bogum. Dakle je u istini bio ovdie koi šaljivica, koi je —

Mihajlo. Jest, jest! i pao je od radosti u nesviest, i moje će dugove izplatiti, i ako mi samo moju ženitbu oprosti, tak netriebam na svietu boljega otca.

Begum. Šta? tvoju ženitbu?

Mihajlo. Pst, pst!

Bogum. Ti si dakle oženjen?

Mihajlo. Dà, pomalo.

Bogum. A koga si uzeo?

Digitized by Google

Mihajlo. Ženu, ali kakvu ženu! liepu kao dragun; a kriepostnu kao husar.

Bogum. A gdie je ta ljubezna snaha ostala?

Mihajlo. Ona je ostala četàrdeset miljah odavle u kàrčmi, tamo čeka na privolenje moga otca.

Bogum. To joj neću da uztegnem. Dajte pero, divit i artiu! ja ću joj pisati; vidit' ćeš sinko moj, kako nježnoga otca imaš. A što sam hotio, nego da ti suprugu dadem, koja ti se dopada. Nu, ti si ju našo! tim bolje! (Ogàrli ga, i siedne pisati.)

Mihajlo (na stranu). Djavo me odnio, ako znam, pri čemu sam.

Bogum. Moj mili Mijo, koi neće vierovati. da sam ja njegov otac — ali ja vidim, tomu je stari Vinjaga kriv.

Mihajlo. Tko je taj stari Vinjaga?

Bogum. Moj susied, vinotàržac. Nieki visok i suh čoviek.

Mihajlo. Tako je.

Bogum. Koj se sa svakim rad šali. On mi je još prie kazó, da će mi sina oteti prie nego

Digitized by Google

ga ja vidio budem, i taj šaljivdjia dàržao je rieć. (Piše sveudilj.)

Mihajlo. Dakle se je on samo šalio?

Bogum. To se razumie.

Mihajlo. Dakle mili otče, ja vas moram ogàrliti! —

Bogum. Dobro, dobro.

Mihajlo. Dà, sada ja vidim, da su naši nosovi rodjena bratja.

Bogum. Tako, sada sam izgotovio. Kaži mi napis na tvoju suprugu.

Mihajlo. »Mladoj gospoji Paprovićki, rodjenoj gospodični Pamini, kod zlatne jagnjeće glave, četàrdeset miljah odavdè.«

Bogum. A ime varoši?

Mihajlo. To sam zaboravio. Pišite samo otče: »Predati kod kozičavog gradskog vieć-nika.«

Bogum. I to valja. Poštaće za jednu uru odlaziti, i da sieguran budem, sam ću list na poštu odnesti.

Mihajlo. Gle, gle! i ja imam list od moje supruge na vas otče.

Digitized by Google

Bogum. Na mene?

Mihajlo. Dà, na vas; ali je tako milo pisan, da se čoviek plakati mora, kada ga samo iz daleka vidi.

Bogum. (uzme list). Čitat' ću ga, kada se kući povratim. Dotle s bogom, moj ljubezni sinko (Otide.)

Mihajlo. I to je veoma dobar otac. Ja mislim, da sam mu i dva tri unuka doveo, on bi se bio veselio. Istina je, za novce nije niti pitao. Alì šta je meni do toga, samo ako onaj drugi dugove izplati, bio on, tko mu drago, ja sam zadovoljan.

ŠESTNAESTI PRIZOR.

Paprović i Mihajlo.

Paprov. (još iz za kulisah). Gdie je? gdie je moj ljubezni sin?

Mihajlo. Koga biesa! kakov je to opet glas?

Paprov. (ustupivši s razširenima rukama). Tu je moj Mijo! hodi sàrce u naručaj tvojega otca.

Digitized by Google

Mihajlo (uzmičuć se). Šta? koliko li otacah imam ja?

Paprov. Mijo! zar se ti uklanjaš mom zagàrljenju?

Mihajlo. Manite me se gospodine! vi ste zakasnili.

Paprov. Zakasnio? — Ta ja sam poradi tebe na pošti bio.

Mihajlo. Gospodine, nemojte vi mene tikati, to ja netàrpim.

Paprov. Zar ću još morati mojemu sinu vi govoriti?

Mihajlo. Djavo je vaš sin, a ne ja. Ta vi izgledate kao kakov šaljivdjia.

Paprov. Ja šaljivdjia?

Mihajlo. Ako vi ludjaka triebate, tako si ga tražite u vašoj obitelji.

Paprov. Je li taj mladić poludio?

Mihajlo. Tri otca na jedan put! to je ipak odviše. — Gospodine, odnašajte se iz kuće, inače ću vas kroz vrata baciti.

Paprov. Ele, grom i pakao! u mojoj kući hoće moj sin da me kroz vrata baci!

Mihajlo. Vaš sin mora, da je niekakva be-

Digitized by Google

na; ali ja sam u kući moga otca, i neću da me kakovigod lakàrdiaš tiče.

Paprov. Ja lakàrdiaš? Ej, da bi te bies odnio! ja ću ovoga diečka kroz prozor baciti! (Pograbi ga vuće ga k vratam.)

Mihajlo (branećі se). Grom i pakao! pokazao bi ti ja! da mi nije haljina tiesna! Oj, otče! gospojo Marcipanko! na pomoć! na pomoć!

SEDAMNAESTI PRIZOR.

Bogumil. (Kasnije) Vinjaga. Priašnji.

Bogum. Kakva je to krika vika?

Mihajlo. Aha, eto moga otca.

Bogum. Ja vaš otac? Šta ćete time reći?

Mihajlo (otvori od straha usta). Što velite?

Paprov. Magarac od diečka, neće da me za otca prizna.

Mihajlo. Neću, tako mi duše! (Bogumila.) Niste li mi vi sami kazali —

Bogum. Ja sam se šalio.

Mihajlo. Šalili ste se?

Digitized by Google

Vinjaga (dodje). Kakva je to ovdie krika vika?

Mihajla. Dakle je ovo, moj otac?

Vinjaga. Ja? bože sačuvaj!

Mihajlo. Niste li se vi plakali? Niste li u nesviet opali?

Vinjaga. Ja sam se samo šalio.

Mihajlo. Prokleta šala! najposlie mi neće od trih otacah ni jedan ostati.

Vinjaga. Buduć da vaš otac nisam, izručujem vam natrag račun od vaših dugovah.

Paprov. Dugovah? zar moj sin ima dugovah?

Bogum. I ja vam predajem list vaše suprugu.

Paprov. Koga biesa? Zar moj sin ima i suprugu?

Mihajlo. Dà, dà, do trista djavolah! sadá mi je svega dosta! bili vi tko vam drago, otac, ili ne otac, ja sam novce zatratio, dugovah sam načinio, i oženio sam se.

Paprov. Ej, ti pokleti obiešenjače! Hej Milice! Miroslave!

Digitized by Google

OSAMNAESTI PRIZOR.

Milica. Miroslav. Prijašnji.

Milica i Miros. Eto nas, dobri gospodine Paproviću.

Milica. Vi ste se razjadili, gospodine ujače?

Paprov. Dà, poludio bi! tako me razsàrdi ovaj gospodičić! — ali bre čekaj malo! vidiš li ovu krasnu dievojku — to je Milica — a ovò je ženitbeni ugovor medju vama, toga bi vi još danas bili podpisali, ali sada — (Miroslavu i Milici) Hod'te amo dietco, učinit' ću vas čestite u pàrkos ovom bezumniku! upišite vaša imena, i gledajte, ja ću vam pàrvi podpisati. (piše.)

Miros. i Milica. O hitro! hitro! (Podpišu.)

Vinjaga. Hvala, dobri susiede! (On i Bogumil podpišu).

Paprov. (Mihajlu.) Nu? kako ti je sada? ti bezumniče!

Mihajlo. Tako mi duše, ja neznam, kako se to sudara?

Digitized by Google

DEVETNAESTI PRIZOR.

Gja. Marcipanka. Prijašnji.

Gja. Marcip. Nu gospodine Paprovićiu, imate li veliko veselje s vašim sinkom?

Paprov. O, imam, da me je skoro kaplja udarila.

Mihajlo. Čujete li gospojo Marcipanko! je li zaista to moj otac?

Gja. Marcip. Tako je župnik zapisao.

Mihajlo. Jao meni! (padne na koliena.)

Paprov. Odlazi k biesu!

Mihajlo. Vaše tielo i kàrv —

Paprov. Novce poharčio? oženio se?

Mihajlo. Pročitajte otče samo ovu knjigu.

Paprov. Šta će mi tvoja knjiga? Pa od koga je taj list?

Mihajlo Štijte samo, odmah ćete vidieti, da je moja kći vriedna, da vaša supruga bude. Nije ne, hoću reći, moja supruga — ah bože! ja više neznam gdie mi je glava; ah, zašto nisam prie šestnaest godinah umro, već sada nebi nit znao, da sam bio na svietu.

Digitized by Google

Vinjaga. Čitati ipak možete, neće vam škoditi.

Paprov. Daj amo. (Otvori list i čita najprie podpis.) »Burianović, ravnitelj teatralnog družtva.« Šta će to reći?

Mihajlo. Sám se djavo mora samnom igrati.

Vinjaga. Čitajte samo.

Paprov. (čita). »Oprostite gospodine, što smo si mi s vašim sinom šalu izbijati dopustili. —

Mihajlo. O kakovoj šali govori ta ženska?

Paprov. (čita) »Čemu nam njegova prostota povod dade.«

Mihajlo. Šta biesa? ja priprost?

Paprov. (čita). »On se zaljubi u moju pàrvu milosnicu« —

Mihajlo. To je laž, ona se je u mene zaljubila.

Paprov. (čita). »Sufler predstavljaše otca, krajačica mater, pàrvi basista strica, a ja bilježnika. Pred nami je vaš sin pàrvoj milosnici prisegao viekovitu ljubav. Četiri tjedna gostio nas je pošteno, i buduć da mu je novacah uzmanjkalo, poslali smo ga k vama, da mu vaš blagoslov dadete, i kesu opet napunite. Ovo pako

Digitized by Google

pismo dao sam mu na put, da vam dokažem, da ta ciela pripoviest, ništa drugo nije, nego vesela igra.« (Svi se smiju.)

Mihajlo. Bè! Baš je to smieha vriedno! Neka ide gospodična Pamina za vragom, ja ću Milicu uzeti.

Miros. Na zdravje! zakasnili ste gospodine.

Mihajlo. Negovorite mi ništa, inače ću se razljutiti i neoženjen ostati.

Paprov. To ćeš pametno učiniti, jer bi i onako tvoja supruga samo komedie s tobom igrala.

Mihajlo. Ej! zar vi mislite da ima muža na svietu, koi bi se usudio rieći: Samnom nije nikada supruga komedie igrala?

(Zastor padne.)

Digitized by Google

Digitized by Google

TKO ZNA, ČEMU JE TO DOBRO,

VESELA IGRA U JEDNOM ČINU

od

A. KOCEBUA.

PREVEO

Dragutin Galac.

Digitized by Google

OSOBE:

Majstor Šparavac, krajač.
Katica, njegova kći.
Miško, njegov dietić (kalfa).
Majstor Gnjetavac, pekar.
Majstor Volović, mesar.
Konjanički lajtnant.

(Čin biva u sobi krajača Šparavca. Na jednoj strani stoji postelja sa zastori: na drugoj stol suknom zastàrt, na kojem krojačka mestria, i nieśto tekar započetog d ela leži. U kutu stoji jedan visoki ormar.)

Digitized by Google

PRIZOR PÀRVI.

Šparavac (sam).

(Dočim svečanu haljinu navlači.)

Niti jedanput mirno u càrkvu nemože ići otac u nedielju, ako kod kuće kćer za udaju ima. Cieo tjedan radim, da me znoj polieva. Ja ću ga vidieti, koi bi iz onoga finoga sukna za debela oštariaša haljinu tako skrojio, da mu još dva riefa ostanu. Bit će po nieśto tiesna, ali ja sam ipak haljinu načinio. A ona tri riefa atlasa od oprave gospoje Djingjarićke — k tomu je zaisto potriebno umietne ruke. Šlep neće preveć dug biti, ali što zato, ta dosta ima gospojah, koje svojimi dugimi šlepovi sokake pomeću. — Griehota? kakova griehota? Gospodin ostariaš ima svoju haljinu, a gospoja Djin-

Digitized by Google

gjarićka svoju opravu, a za drugo se nisam ni pogodio. Za kàrpe nisu ni pitali, ja bi se polag duše bio zakleo, da ni jedne neimam; jer riefi nisu kàrpice. Predstavimo, da bog takove malenkosti za grieh primlje, zato imamo nedielje, zato su càrkve, tu se valja kàrstjanski pomoliti.

Ali sàrce mora mirno biti; i dočim čoviek pobožno u càrkvi dvie ruke sklaplje, neka gospodična kći kod kuće nesklaplje četiri. — Moja Katica kaže: da je katar dobila, pa da nemože samnom u càrkvu ići. Hm, hm, ta krunjavica vidi mi se sumnjiva. — Hej, Miško!

PRIZOR DRUGI.

Miško i Šparavac.

Miško. Šta je, majstore?

Šparav. Kaži mi, jesi li što u kući opazio?

Miško. Nisam.

Šparav. Ništa o mojoj kćeri?

Miško. Ništa.

Šparav. Neznaš ništa o konjaničkom oficiru?

Digitized by Google

Miško. Neznam.

Šparav. Zar ćeš ti uviek benast ostati?

Miško. Tko zna, čemu je to dobro.

Šparav. Poznaš li ti toga oficira?

Miško. Poznam, i dobro ga poznam!

Šparav. On uviek ovuda prolazi, i za Katicom škilji.

Miško. O, on neškilji.

Šparav. Ti ga možebiti nit nevidiš ovuda prolaziti?

Miško. Nevidim.

Šparav. Da odkuda ga poznaš?

Miško. On me je jedanput dobro preklopao.

Šparav. Gdie?

Miško. Ovdie u kući.

Šparav. Dakle on takodjer u kuću dolazi?

Miško. Svaki dan.

Šparav. Nije moguće!

Miško. Možebiti da nije moguće, ali on ipak dolazi.

Šparav. U koje doba?

Miško. Kad se smàrkne.

Šparav. Pa zašto mi to već nisi kazao?

Digitized by Google

Miško. Majstore, ja sam mislio, da vam to znati nije potriebno.

Šparav. Budalo! bilo potriebno ili nepotriebno, ti bi mi bio morao kazati.

Miško. Zašto me niste pitali?

Šparav. Zar ti samo onda govoriš, kad te tko pita?

Miško. Ta vi ste mi sami već sto krat rekli: Miško, jezik za zube, kad te nepitam.

Šparav. Nu, dobro, sada ću te pitati: Gdie se ovi razgovaraju?

Miško. U kuhinji, na stubah, pred kapiom, kako im se priličnije vidi.

Šparav. Šapću li o ljubavi?

Miško. Nàá.

Šparav. Da o čemu?

Miško. O političkih stvarih.

Šparav. Zašto ne!?

Miško. Jest, jest! o boju i miru, o krunjenih glavah, i tako dalje.

Šparav. Bog zna, šta je ovaj budala čuo.

Miško. »Ja ću te predobiti», govori gospodin oficir. Šta, nije li to boj? »Ti si moja kraljica!« Nije li to krunjena glava?

Digitized by Google

Šparav. To je tvoja glava magarskimi ušesi krunjena. — Samo dalje. Kod takovih liepih razgovorah, štišće li joj ruku?

Miško. Nàá.

Šparavac. Zar nedodju jedan drugom do rukuh?

Miško. Bože sačuvaj! oni su vazda najbolji prijatelji.

Šparav. A pri razstanku?

Miško. Poljube se niekoliko putah.

Šparav. Više ništa?

Miško. Ja nisam više ništa vidio.

Šparav. Lupežu! pa ti nisi hotio to meni kazati?

Miško. Šta to na mene spada?

Šparav. Moja kći dopušća da ju oficir celuje? —

Misko. Tko zna, čemu je to dobro?

Šparav. Nu, sad se neću već šaliti. Danas još mora odlučiti: Hoće li za majstora Volovića ili za majstora Gnjetavca poći. Obadva su ju već snubili, obadva su vàrli ljudi, koji novacah u džepu a pameti u glavi imadu, ovi će vre oficirčiću vrata pokazati. Na svaki način ja hoću,

Digitized by Google

da se ove skàrbi lišim. Oj Miško, pazi, što ću ti kazati: Je idem u càrkvu.

Miško. Dobro je.

Šparav. Ti ćeš kod kuće ostati.

Miško. To neću. Danas je nedielja, ja moram moje novce zapiti.

Šparav. Jesi li mnogo dobio?

Miško. Četiri grošića i pet krajcarah, i jednu ćušku od oštariaša.

Šparav. Aj, zašto si ćušku dobio?

Miško. Tako mi boga, ja neznam. Ali oštariaš veli, da ste vi lopov.

Šparav. Čuješ Miško, takovih pogèrdnih riečih da mi više neponavljaš, inače bi ti i ja ćušku dao. — Nu, danas ćeš ti za moju volju kod kuće ostati. Ja ću ti takodjer tri krajcara pokloniti, tadar ćeš na punoma cvancigu imati. Ali ti moraš na moju kćer paziti kao jazavac, čuješ li? — Hotio sam, da samnom u càrkvu ide, ali se pretvara i veli, da ima katar. Čuješ, to mi se nedopada, to je sumnjivo. Ako bi se

Digitized by Google

pripetilo, da se oficir u kuću dovuče, ti onda taki moraš da kod ruke budeš.

Miško. Za da mu vrata otvořim.

Šparav. Da ga preko stubah baciš, i kada ja kući dodjem, da mi sve po tanko kažeš.

Miško. Dobro je. Ali vi meni takodjer još nieštо morate obećati.

Šparav. Što će to biti?

Miško. Danas imamo racu za pečenjku, vi ste navadni bedra i drugo što je bolje, sami pojesti, a meni kreljuti i glavu ostaviti; danas ćete mi bar jedno bedro dati.

Šparav. Dobro, dobro, to ću ti dati, ali ti moraš tvoj posó dobro svàršiti; ako nesvàršiš, — poznaš li ti moju batinu? — (Otidje.)

TRETJI PRIZOR.

Miško (sàm.)

Danas neka mi batina tri koraka od ledjah ostane. Danas je nedielja, danas se nećemo tući, a sutra takodje ne, jer je sutra blau Montag.

Digitized by Google

Ah da bi samo čitav tjedan blau Montag bio! — To i onako nije pametno, da ja danas kod kuće ostati moram. Petru Šmàrčku obećao sam, kod orla oku pive i jednu klobasicu kupiti — i Liziku Debeljkovićevu pozvao sam večeras na tanac. Ta dievojka ima nieśto osobitoga; kada pri plesanju momka pograbi, nu tomu se neka bog smiluje; a k tomu càrveni se, kao prosjačka tikvica. Na nju ću već danas zaboraviti morati. Tko zna, čemu je to dobro. — Ali šta ću sada početi od dugoga časa! Samomu plesati, neće mi se. — Aj, aj, eto ovdie postelje. Ja ću malo spavati. U spavanju čoviek ništa zla neradi. O, i to je dobro, da je ova postelja zastàrta, barem nemogu muhe čovieku okó nosa bàrnjkati. (On unidje u nutra i žieva.) Ovdie je jako liepo ležati — jedno malo tiesno — ali za ubogog krojačkog kalfu uviek dosta prostrano. (Povuče zastor skupa.) Sada ću na klobasicu misliti i na Liziku i na pivu, oh ja ću krasnih snih imati.

Digitized by Google

ČETVÀRTI PRIZOR.

Katica (dojde potiho). Miško (u postelji).

Otac je u càrkvu otišao, a onaj budalasti Miško skita se bog zna kuda, a gdie je lajtnant? Nisam li mu kazala: Kada treći put zvoni, to znači u càrkvu i k meni? Nu, u càrkvu zaista nije otišao. Oh, da me zamo uzeti hoće, da postanem milostiva gospoja, o ljubavi mnogo govori, ali o ženitbi nikada ni rieči. Ja sam, to je istina, samo krojačka kći, ali tiem manje bi ga koštala, otac bi mu morao sve oprave badava dielati. (Pogleda kroz prozor.) Ha! eto ga? već je u kući! Svaki dan je ovdie, pa mi ipak sàrce svaki put kuca, kada ga dolaziti vidim.

PETI PRIZOR.

Lajtnant i prijašnji.

Lajtn. Dobro jutro, sladka Katice. Daj mi bàrzo pet stotinah poljubacah.

Digitized by Google

Katica. Niti jednoga.

Lajtn. To bi bies bio. (On ju silom poljubi.)

Katica. Gospodine lajtnante, ja ću kričati.

Lajtn. Tko je u kući, koi bi vas čuti mogao? —

Katica. Služkinja.

Lajtn. Ona je gluha.

Katica. Ja ću tako vikati, da će i moj otac u càrkvi čuti.

Lajtn. O da bi samo svaki dan u càrkvu hodio!

Katica. I za griehe svoje kćeri pokoru pravio? —

Lajtn. To bi prerano bilo. Ti si još preveć kriepostna —

Katica. Tako? Nije li to griehota, da se ja za otčevi ledji s vami zabavljam, i što je još gorje, da vam kada i kada dopuštam mene celovati?

Lajtn. I da tvojiem ustam dopušćaš mene opet celovati.

Katica. Nu, to je najgorje. Ali od sada će to drugačje biti. Ja sam vas simo pozvala, da vam kažem, da se razastati moramo.

Digitized by Google

Lajtn. Jesi li poludila?

Katica. Niesam; ja istinu govorim.

Lajtn. Iz toga nemože ništa biti.

Katica. Tako mora biti.

Lajtn. Ja nemogu bez tebe živieti.

Katica. Moj gospodine, kada dvie osobe jedna bez druge živieti nemogu, tak se navadno ožene.

Lajtn. Ne uviek. Ima takodjer razmierjah, koja to nemoguće čine.

Katica. Razumiem, razumiem, vi ste plemeniti gospodin, a ja sam samo gradjanska kći. Ej to baš nebi pàrvi put bilo, da se uboga dievojka velike česti dočepi. — Ja sam prošaste nedielje vidiela predstavljati »Pepelarsku kćer«, ona je kneza za supruga dobila.

Lajtn. Jest, da sam ja knez, to bi drugačje bilo, ja nebi na ljude pazio; ali ja nisam knez, nego imam kneza, koi to nedopuštja, i otca, koi to prieči, i mater, koju to žalosti; i strica, koi to proklinja, i tetku, koja — .

Katica. Molim vas, prestanite. Što je meni do sve vaše visoko plemenite rodbine?

Lajtn. Pravo imas, Katice; ljubiti nemože

Digitized by Google

nijedan čoviek prepoviedati, a mi ćemo se ljubiti, bez da se uzmemo.

Katica. Zar ja moram za vašu volju, da stara dievica ostanem?

Lajtn. Zar i ja nepostajem svaki dan starii? ali bolje da reknem: mi ćemo u ljubavi obadva mladi ostati.

Katica. Da se ja i odvažiti mogu neudati se, to ipak moj otac neće. On zahtieva, da ja svakako ili za majstora Gnjetavca, ili za majstora Volovića podjem.

Lajtn. Ja ću obadviem vrate polomati.

Katica. O, to nećete tako lahko moći, jer su njihovi vrati vragometno debeli. Poznate li majstora Volovića, koga kàrvavi znoj pošikava, kada samo ruku do glave donese, da si češalj u lasi zabode? Ali onoga poštenog majstora Gnjetavca, koi težke srebàrne gumbe na haljini nosi? To su vam dva čvàrsta muža; i ako li ja jednomu od njih predana budem, onda s bogom! gospodine; mi ćemo za vazda razstavljeni biti.

Lajtn. Zašto?

Katica. Samo promislite, ako bi i moj suprug svake nedielje u càrkvu išao, i da bi ja

Digitized by Google

svaki put hunjavicu dobila; zato ipak ostanu kod kuće čvàrsti dietići, koji niesu tako budalasti, ko što je naš Miško; ovi nebi na vašu córdu obzir imali, jer oni imadu siekire i pečne vile, i više takova oružja.

Lajtn. Čuj Katice! ako se ti na svaki način udati moraš, tak će najbolje biti, da uzmeš kakovu benu: ti nevieruješ, kako je to prilično.

Katica. Mislite li?

Lajtn. Takovoga, komu možeš kazati: Mili supruže, idi sada u kàrčmu i uzmi si čašu pive, jer si mi ovdie na pački —

Katica. I koi će slušati i ići?

Lajtn. Dakako. Takovih ja dosta poznam u svakom štališu.

Katica. Tako? i ovi su valja svi vaši dobri priatelji.

Lajtn. Niesu, Katice, samo sam tvoga budućeg muža za moga jedinog priatelja izabrao.

Katica. Hvala vam na toj dobroti. (Gleda kroz prozor.) Ah bože moj! eto gdie ide majstor Gnjetavac. On se uprav k našoj kući približava. On će sigurno k nama doći. Ako vas kod mene nadje, tak sam izgubljena!

Digitized by Google

Lajtn. Ja ću ga kroz stube baciti!

Katica. On će opet dolié ustati, i sazvat će sve susiede skupa. Ja ću mu na susriet, i pokušat ću ga odpraviti. — Ali — da ga ipak uzdàržati nebi mogla — bàrzo gospodine, sakrite se u tu postelju, i povucite zastore skupa. Ako ga gori dovesti budem morala, ja ću gledati, da dugo neostane. (Otidje.)

ŠESTI PRIZOR.

Lajtnant i Miško.

Lajtn. To je veseo prizor; ja ću slušati morati, kako moj nuzljub njoj udvoriva. A takov magarac, koi je priviknut samo tiesto gnjesti, taj će ju možebiti taki objimati, ali što takovoga; ali ako se je samo takne, onda neka mu Davor bude u pomoći! ja ću napried skočiti, i stepsti ću mu melju iz haljine. (Hoće da ide u postelj, i opazi Miška.) Svi djavoli! ta ovdie već jedan leži i i sladko spava. — Hej prokleti Miško?

Digitized by Google

Miško (u snu). Hej, hej, zar je klobasica pečena?

Lajt. Razciepat ću te na komade, i načinit ću si samo jednu klobasicu od tebe.

Miško (začudjeno). Šta, mene razciepati? a molim pokorno, zašto?

Lajtn. Sada neima vriemena za razgovor. Stisni se, ja hoću da k tebi legnem.

Miško. Gospodin lajtnant hoće, da si k meni legne? aj, aj, a zašto?

Lajtn. Neizpitkuj dugo. — Katica je izišla, da odpravi majstora Gnjetavca, koi je doli pred vrati. Ako gori dodje, on me nesmie vidieti. Razumieš li sada?

Miško. Razumiem, razumiem, ali je ova postelja za nas dvojicu prokleto uzka.

Lajtn. Nije, ne, krajač još svagdie dosta miesta nadje. (On si legne u postelju, i izrine Miška na drugoj strani iz postelje.)

Miško. Nu, to sada imamo! ovdie ležim na božjoj zemljici, ali tko zna, čemu je to dobro.

Lajtn. Ostani samo dolie, i zavuci se čisto pod postelju.

Miško. Sluga pokoran! ja nisam tako plosnat

Digitized by Google

kao što je želva ili daska. (Izvuče se izpod postelje) I bez toga su mi sve kosti u tielu popraskale. Tko zna, čemu je to dobro. (Hoće da otidje.)

Lajtn. Kamo ćeš?

Miško. Van! Hoću da si izmaknjene kosti malo žganicom natarem.

Lajtn. Nit mi se s miesta negani! ja tvoje budalaštine poznajem. Da ti ni rieči neizustiš, svaki bi ti na nosu poznao, da sam ja ovdie sakriven.

Miško. Da gdie ću ostati?

Lajtn. Hodi amo do mene. Stani za zaviesu. Stisni tàrbuh i noge k sebi. Ti si na srieću tako tanak, da nitko neće nit opaziti moći, da je tko ovdie. Ali miran budi, i da mi se neganeš, inače ću te ćordom požećkati.

Miško (dočim se u zaviesu zamata). Tko zna čemu je to dobro.

SEDMI PRIZOR.

Majstor Gnjetavac. Katica. Prijašnji.

Katica. Moj majstore, ja sam sama kod kuće, to nije shodno, da vi kod mene ostanete.

Digitized by Google

Gnjetav. Aj, zašto ne, ljubezna dievice? tomu neće dugo biti, i mi ćemo cieo dan sami skupa biti, i još k tomu po noć.

Katica. Tako? a kako bi se to pripetiti moglo?

Gnjetav. Nečini se tako budalastu, molim te; ja sam s tvojiem otcem govorio, i sve je upravljeno.

Katica. A šta je upravljeno?

Gnjetav. Ej, Bože moj! da ti moja supruga budeš.

Katica. Ne, ne, moj majstore, još niesmo tako daleko došli.

Gnjetav. Nebrini se ti zato. Ja samo još nieštо kod moje kuće dajem popravljati, i kako je moj novi hliev gotov, mi ćemo naš pir obvàršavati.

Katica. Da vi baš i palaču gradite, mene nećete u njoj vidieti.

Gnjetav. Šepàrtljarie! pa šta imaš ti proti meni? Ja sam čoviek kod varoši, ja pečem svaki dan na novo. U vagi niesam uprav svojevoljan i nepazim na svaki lot. Nieki mi je učen doktor kazó: da je kruh téžak za želudac; i od onda volim lagani hlieb peći. Tako se brinim i

Digitized by Google

za zdravje mojieh sugradjanah, i zajedno za moju mošnju, to so razumie.

Katica. Ja neću da za pekara podjem, jer je kod njega cielu noć lùpa, a ja rada mirno spavam.

Gnjetav. Ej, mi ćemo mirno spavati u samoćnoj sobici; zato imam kalfah, da radé i tieraju gospodarstvo po noći, a mi ćemo spavati, dok se kruh iz peći izvadi tad ćemo se ustati, i ti ćeš se bielo obući, sesti si u kruharnu, i novce na škude spravljati.

Katica. To mi je uprav i trieba, da ja siedim i smàrzavam se, na svaku budalu čekajući, dok dodje, te kruha kupi.

Gnjetav. Ej, tako mi trista škudah! ljudi koji kruh kupuju, niesu budale. Ja mislim, da ti za sramotu dárżiš, u dućanu gdie se kruh prodaje, sedieti. Ako stvar dobro promotrimo, svaki čoviek ima svoj dućan, jedan ga naziva magacinom, drugi kruharnom, treći katedrom i tako dalje, a i onako sve na jedno izlazi, jer svaki samo za novce svoju robu prodaje. A ti moja mila nećeš samo kruh, već i druge stvari od tiesta prodavati, kao: gibanice od jabukah, trie

Digitized by Google

šanjah i tako dalje, a pri tom ostane i za te kad kada koi komadić na kraju, ja baš na svaki komadić nepazim.

Katica. Nebojte se majstore, ja vas neću vaših ostanakah od tiestenicah lišiti; i to vam moram kazati: da slušati nemogu, kako vaši magarci ruče, koji vam melju iz mlina nose.

Gnjetav. To toliko znači, kao da mi košaricu daješ. —

Katica. Moći ćete žemlje u nju tàrpati.

Gnietav. Tako mi kisela tiesta, ti si još koja si i bila: ali promisli, što činiš. Muž, ko što sam ja, nekuca svaki dan na tvoja vrata.

Katica. Tiem bolje, bar neću morati svaki dan vikati: Neima nikoga kod kuće.

Gnjetav- Umiri se, ja ću i to doživieti, da ćeš izgledati, ko kakov božićni hliebac, kojega neće nitko da kupi. Ti ćeš još pred moj dućan doći i govoriti: Dobro jutro majstore, kako ste majstore? jesu li žemlje frižke? — Ali ja ću ozbiljno odgovoriti: Odlazi, odlazi, ovdie se za te kruh nepeče.

Katica. Ha, ha, ha, šta si vi predstavljate?

Gnjetav. Ej trista djavolah, meni tako od-

Digitized by Google

govarati, je li to pošteno? Ali znadem ja zašto, ja sam već odavna opazio, da k tebi nieki oficir dolazi.

Katica. Šta? vi hoćete da me poštena imena lišite?

Gnjetav. Ima ljudih, na kojieh ništa poštenog neima, izvan imena.

Katica. Sad se odnašajte, inače ću vas velikimi krojačkimi škarjami do biesa odtierati.

Gnjetav. Do biesa? dakle ću morati ovdie ostati, jer je bies u ovoj kući.

Katiea (plačuć). To ću ja mom otcu kazati.

Gnjetav. On je ćorav.

Katica. Moja nevinost, moja kriepost, moja čistoća, moja —

Miško. (Kihne za zaviesom.)

Katica (za sebe). Oj mene uboge!

Gnjetav. Oho! šta je to? Ovdie nietko kiše?

Katica. Zar ste poludili?

Gnjetav. Jesmo li sami?

Katica. Ja barem za nikoga neznam.

Gnjetav. Ja ovako saključujem; gdie se kiše, tamo mora da je i nos, a gdie je nos, tamo je i čoviek.

Digitized by Google

Katica. Vi barem nemorate vašega nosa svagdie imati. Još vam posliednji krat velim: odnašajte se!

Gnjetav. Ali ja hoću prie da znadem, u kakovu družtvu da sam bio. Ono kihanje došlo je tamo od postelje. (Hoće tamo da ide.)

Katica (prieti mu). Naša mačka leži u postelji, jer ima mlade, ona će vas odrapiti.

Gnjetav. Dakle je mačka kihala?

Katica. Dakako, zar vi niste nikada čuli mačke kihati?

Gnjetav. Ali ovdie se nieśto giblje?

Katica. Mačići se igraju sa zaviesom.

Gnjetav. Tako! ima li ih mnogo?

Katica. Troje.

Gnjetav. Od kakove su boje?

Katica. Modre, biele i càrvene.

Gnjetav. Hm! dakle uprav tako izględaju, kao uniforma onoga oficira.

Katica. Ah, negovorite mi o nikakvom oficiru.

Gnjetav. Čuješ, Katice, ja sam veliki ljubitelj mačićah. Dopusti da ih vidim.

Katica. Ja nedopuštam.

Digitized by Google

Gnjetav. Ali ja hoću, da je vidim. (Odrine ju nemilo od sebe.)

Katica (za sebe). Ja sam propala.

Gnjetav. (izvuče Miška napried). Aj, aj, musje Miško, zar si ti ovdie?

Katica (veoma začudjena). Miško?!

Miško. Ja sam majstore Gnjetavče.

Gnjetav. Kućni mačak?

Miško. Miau!

Gnjetav. Ti mi dakle ovdie smutnje praviš? —

Miško. To je jedna od mojih nedieljnih šalah.

Gnjetav. Ej, neka ti bies svieti! A ti Katice, zar je to tvoja prehvaljena nevinost? tvoja kriepost? da ti meni ovakovu màršavu šćuku predstavljaš? to će tvoj otac još danas znati!

Katice. Kako vam je volja.

Gnjetav. Ali, ja ću prie ovog magarca jedno malo mores učiti, da se u buduće nikada neusudi poštena čovieka za zaviesom poslušati, a najpače takva čovieka, koi u càrkvi svoj stolac ima.

Digitized by Google

Miško. Zato i vi pečete vaš kruh tako lahak? hi! hi! hi!

Gnjetav. Šta? ti me izsmiehavaš? (Kloplje ga.) Magarče! šupeljače! Eto ti tvog diela! (Otidje.)

Miško. A joj! a joj! (Gladi si ledja.) Na, tko zna, čemu je to dobro.

OSMI PRIZOR.

Katica. Miško i Lajtnant.

Lajtn. (skoči iz postelje). Je li već otišo do biesa onaj grubian?

Katica. Ja sam hotiela da poginem od straha. Prokleti Miško! kako si ti ovamo došao?

Lajtn. Ja sam ga spavajuć našao u postelji.

Miško. Dà, ja sam tako liepo počivao.

Katica. Zašto si danas kod kuće ostao? ta danas je nedielja.

Miško. Majstor mi je zapoviedio, da kod kuće ostanem, i da pazim, što ćete vi raditi.

Katica. Ha! ha! ha! pa si lego spavati?

Digitized by Google

Miško. Drugim ljudma srieća u snu dolazi, a meni batine.

Lajtn. Zašto si kihnuo, ti budalo?

Miško. Sunce mi je baš u oči svietlilo. Ja sam dugo oči prevratjao i nos ruljio; ali na zadnje i onako morao sam kihnuti, uprav kad je gospodična Katica o svojoj krieposti govorila.

Katica. Sada odlazi u kuhinju, stani k prozoru, i dobro pazi, da nitko do nas nedojde.

Miško. Katica hoće, da sama jedan časak s gospodinom Lajtnantom ostane?

Katica. Ti barem niesi ovdie od potriebe.

Miško. Ali majstor je zapoviedio, da ja oči otvorim, i da njemu sve kažem, što se ovdie radi.

Lajtn. Šta će ti zato majstor dati?

Miško. Tri krajcara, i bedro od race.

Lajtn. Ja ću ti dati tri hiljade batinah, ako samo usta otvoriš.

Miško. Tri hiljade? toliko batinah nisam u mom životu na jedanput dobio.

Katica. Hodi, hodi moj dragi Miško, za pečenjku ću ja skàrbiti, ja ću ti i za večeru niešto ostaviti.

Digitized by Google

Miško. To mi se dopada. (Premišljavajuć.) Hm, kada ovako sami ostanu — on i ona — ona i on — No, tko zna čemu je to dobro. (Otidje.)

Katica. Ako dobro premislimo, mi imamo ovomu čovieku mnogo zahvaliti. Da nije on tako budalast, on bi nas već od davna bio izdao.

Lajtn. Dà, dà, Katice, ako se ti već udati moraš, tak ovo ti je uprav takovi muž, kakvoga ti ja želim.

Katica. Tako? Vi bi dakle mogli tu misao podnositi, da mene u tudjem naručaju vidite?

Lajtn. Nemoram li? ali samo u Miškovom.

Miško (povrativši se). Eto opet jednoga gdie ide.

Katica. Tko?

Miško. Majstor Volović, mesar.

Katica. Hodi bàrzo, i kaži mu, da nikoga kod kuće neima.

Miško. Ali ja sam mu već kazo, da ste vi kod kuće.

Katica. Bezumniče!

Miško. Nu, tko zna čemu je to dobro. Ja sam bio u kuhinji na prozoru, i vidio sam, gdie majstor Volović ide. To je najuljudnii čoviek

Digitized by Google

na svietu. Već iz daleka skinuo je šešir i vikao: Dobro jutro Miško. Ja sam odgovorio: hvala liepa, majstore Voloviću. On mi kaže: Kako si moj Miško? — Ja sam odgovorio: Dobro, majstore Voloviću. On me zapita: Je li Katica kod kuće? Ja sam odgovorio: Jest majstore Voloviću.

Katica. Možebiti da si mu naj poslie kazo, da je gospodin Lajtnant kod mene?

Miško. Zato me nije ni pitao.

Lajtn. Dakle, da te je pitao?

Miško. Nu, to bi već znao.

Katica. Moj bože! ja ga čujem, gdie je već na štubah. Bàrzo gospodine Lajtnante, stupite u ovu sobicu, iz nje ćete moći sve čuti, što ćemo govoriti.

Miško. Učini se bolestnu, tako ćeš ga naj prie odpraviti. (Otidje u sobicu.)

Katica. Nu? šta stojiš ovdie? odlazi i ti unutra!

Miško. Šta? zar i ja unutra moram?

Katica. Dà, dà! ja sam tako bolestna — ja neću nikoga ovdie vidieti ni čuti.

Miško. Vi ste bolestni?

Digitized by Google

Katica (dočim ga u nutra porine.) Ej, odnašaj se!
Miško. Želim, da skoro ozdravite. (Otidje.)
Katica (siedne i ječi).

DEVETI PRIZOR.

Majstor Volović. Katica.

Volov. Je li dopušteno ustupiti?

Katica. Ah dobri majstore Vojoviću! mog otca neima kod kuće, a mene tako glava boli, hoće da mi pukne, ako tko do mene dojde; zato moram da vas uljudno molim, da me na samu ostavite.

Volov. Ej, ja hoću vaš liekar da budem.

Katica. Ja netriebam liekara, ja ću opet ozdraviti bez liekara, samo hoću da sam u miru.

Volov. Tiem bolje, jer ću moći s vama obširnie divaniti.

Katica. Ja nemogu ni rieči govoriti, jer je svaka rieč ko kladivac u mojoj glavi.

Volov. Vi nećete ništa govoriti, vi samo

Digitized by Google

slušajte, dok vaš otac dodje, on će na miesto vas odgovarati.

Katica. Bože sačuvaj! ja nemogu ni slušati, a osobito vas, jer vi kao iz badnja govorite. Dobri majstore, učinite mi tu ljubav, i dodjite po pódne opet.

Volov. Ej, šta? Ta vi niste od marcipana, i buduć da ćete na skoro supruga čvàrstoga mesara postati, morate se svakoj nezgodi priviknuti, razumiete li?

Katica. Ništa nerazumiem, i neću ništa razumieti.

Volov. Dobri bog vas je dobro mesom i i kostima nadario, ja ću se vadljati, da imate sto i dvadeset funtah.

Katica. Meni se čini, kao da me vi za vola dàržite?

Volov. Bože sačuvaj! to bi bio màršav vol. Ali? za šalu, Katice, pohodite me na večer, ja ću vas na mesarsku veliku vagu postaviti.

Katica. To će mi osobito velika čest biti.

Volov. Nu, to je dobro. Dakle pazar je učinjen.

Katica (rugàjuć). Mislite li?

Digitized by Google

Volov. Dakako. Kad sam ja moju pokojnu suprugu vagao, tak je za četiri nedielje i pir bio; i tako mi mog imena; a znate da se Martin Volović zovem, nije se nikad žalovala. Kad sam ju uzeo, tako mi duše, nije imala nego 93 funta! a kad je umàrla, dotierala je već do sto i četàrdeset, a to će se, ako bog da, i vama dogoditi; jer ja svake nedielje izsiečem jednoga niegda i dva vola, i kada mi budalasta policia mesa cienu pomanjša, ja si gledam u vagi pomoći, i kosti mi se moraju platiti. Na kratkom, ja sam čoviek, kojega kesa je tako natàrpana, ko što je njegov tàrbuh.

Katica. Ja štujem vašu kesu i vaš tàrbuh, ali mene nije bog za vas stvorio.

Volov. Zašto ne? možebiti poradi mojih sinovah? Istina je, da su divjaci, ali oni dobro poznaju moju volovsku žilu, kada ih na nju opomenem, ni jedan neotvori ustah.

Katica. Bože me sačuvaj od muža, koi se volovskom žilom grozi!

Volov. Nemislite, da sam ja na vas namierio; o, ja sam najbolji i najljubeznii muž na svietu. Osam godinah bio sam oženjen s mojom

Digitized by Google

pokojnom ženom; ali ona mi mora još i na drugom svietu posviedočiti, da ju u čitavih osam godinah nisam više od dvadeset putah preklopao.

Katica. Ja se zahvaljujem i za pàrvi put; i ako čisto naški s vama govoriti moram, tak vam kažem: da se odnašajte! jer ću ja za vas toliko poći, koliko i za vašeg mesarskog psa.

Volov. Aj, to bi bies bio! Samo neka čoviek premisli gospodičnu Katicu, kako je ona nos podigla, ali vre će se ukrotiti.

Katica. Nebi li volovsku žilu doneli?

Volov. Ej, s vriemenom moći ćemo i nju upotriebiti. Za sada ću vam kazati, da ja za vaše sve huncutarie znadem, i ako odmah druge žice nenapnete, zaigrat ću vam, da vam i vruće bude.

Katica. Odlazite kući, tamo ćete s vašimi volovi polag volje tuliti ili màrmljati moći.

Volov. O, znadem ja dobro, zašto vi meni tako tvàrdo odgovarate! vaš gospodin lajtnant je blizu, nije li?

Katica. Šta ćete vi s vašim lajtnantom?

Volov. Ja sve znadem! moje četiri diečke postavio sam na stražu; to su mudri diečki. Niti

Digitized by Google

mačka nije u vašu kuću došla, koju oni vidieli nisu. I uprav sada je moj Kilian dotàrčao na vrat na nos, ko da mu u glavi gori, i kazo mi je, da, jedva što je majstor Šparavac u càrkvu otišao, već se je gospodin oficir preko sokaka dovuko.

Katica. To na me nespada.

Volov. Kad je do vaše kuće došao, ogledao se je naokolo, nebi li ga tko vidio, i huš! bio je u vašoj kući.

Katica. To je budalasta bajka; pa gdie bi bio?

Volov. Sakriven je; možebiti uprav u ovoj sobi.

Katica. Ha! ha! ha! Ja ću vam kazati, majstore, što je vaš dječko vidio: moj otac ima različne uniforme za oficire u dielu. Jednu je jučer dogotovio, i nju je naš Miško za šalu obukao, i u njoj pred vrata stupio.

Volov. Nešepàrtljajte! moj Kilian pozna vašeg Miška, još su se ovih danah sniegom nahitivali; ali ja vam kažem; lajtnant je u kući; i ako me razjarite, ja ću ga već potražiti.

Katica. Slobodno! tražite ga.

Digitized by Google

Volov. Dakle vi neimate ništa proti tomu?

Katica. Neimam; ali ako ga nenadjete, izgrebsti ću vam oči.

Volov. Zato nije sile. Dakle da vidimo. Ovo je postelja sa zaviesom — (Pogleda unutra.) Ovdie ga neima. (Progleda sve kute.) U ormaru ga takodjer nije.

Katica. Zar ga nećete pod stolom tražiti?

Volov. To se razumie. Pod tim velikim stolom moglo bi pó švadrone počivati. (Pogleda pod stol.)

Katica. Vi bi dobri za uhodu bili.

Volov. Rugajte se vi koliko hoćete; prie valja preko grabe škočiti, a poslie hop! reći. Meni još nije dosadilo tražiti. U sobi ga neima, ali možebiti, da je u ovoj komorici, hej?

Katica (za sebe). Valja da je vrata iz nutra zasunuo.

Volov. Šta mislite, Katice, bi li i komoricu pregledao?

Katica. Slobodno.

Volov. (hoće unutra). Aha! komorica je zaključana. — Nije, ne, zaključana, već je iz nutra zasunuta. Aha! gospodično, kako ćete se sada

Digitized by Google

opravdati? Može li komorica iz nutra zasunuta biti, bez da je tko u nutra?

Katica. Šta to na mene spada? Valja da je Miško unutra?

Volov. (kucajuć). Izvolite milostivi gospodine otvoriti. Majstor Volović imat će češt vašemu gospodstvu dobro jutro želiti; i ako vaša milost iz dobra, vrata neotvori, ja ću ih razlupati. — Nu? — bude li skoro? Vierujte mi, ja imam takove noge, da, kamo stupim, sve popraskati mora.

Katica. Majstore, valja da niste poludili?

Volov. Ali ja ću poluditi.

Katica. Vi ćete mi vrata razlupati.

Volov. Ja mogu platiti.

Katica. Šta će moj otac kazati?

Volov. On će kazati: da sam ja pošten susied, koi u njegovoj nenazočnosti kuću od sramote čuva. I na kratkom — paf! — paf!

Katica (za sebe). Ja ću umrieti!

Volov. I još jedan put paf! (Vrata se otvore.)

Digitized by Google

DESETI PRIZOR.

Prijašnji. Miško (u lajtnantovoj uniformi).

Miške (ponosno napried stupajuć). Nu? kakva je to krika vika, ko da varoš na sve četiri strane gori?

Katica (za sebe). Bravo!

Volov. Musje Miško! zar si ti?

Miško. I ja mislim da jesam. Pa zar me i u nedielju nepušćate u miru? Ja sam se malo zatvorio s mojom hrabrostjum, i hotio sam vidieti, kako će mi ovaj kaputić stojati.

Katica. Nu, majstore? nisam li vam ja to kazala?

Volov. (za sebe.) Prokleta stvar! sada se je, boga mi, moj Kilian pregledao.

Miško (ponosito gori i dolie stupajuč). Ovakov mesarski pitanac dodje ovamo, da me u mojih vojničkih premišljavanjih pači, i misli, jer sa svojimi volovi polag volje komandira, da će i s nami triešnje jesti.

Volov. Hej! jezik za zube!

Digitized by Google

Miško. Ali ja neću, da moj jezik za zubi dàržim. Kada čoviek takovu haljinu na sebi ima, tak mu dodje bies u tielo. Vi morate znati, majstore Voloviću, da su krojači prie na svietu bili, nego li je mišljenje na mesare bilo.

Volov. Sada mi je skoro dosta.

Miško. Adam, naš pradied ljubio je zvierad, ko svoju bratju, od njega se niste mogli naučiti mesarenje; a mi krojači možemo njega kao našega pàrvog cehmeštra slaviti, jer je on pàrvi iz smokvinog listja zastor sašio, koliko je rief koštao, to neznam.

Volov. Ti si bena!

Miško. To sàm jal iz njega govori, jer se je njegov zanat tekar poslie obćeg potopa počeo. Krojači su već onda u raju siedili. Tako! tako!

Volov. Počekaj malo, ja ću ti tvoju oholost malo izvietriti. (Dočim ga kloplje.) Ti nevaljavče! ti suha šćuka! tvoja stegna bi čoviek kroz dobru šivanjku prepeljao. (Otidje.)

Digitized by Google

Miško. A joj! a joj! (Češe si ledja.) Nu, tko zna, čemu je to dobro.

Katica. Nemilostivi čovieče!

JEDANAESTI PRIZOR.

Lajtn. Prijašnji.

Lajtn. Je li otišo?

Miško. Jest. Evo vam vaše haljine, ja znam, da već dugo nije tako dobro izklopana bila.

Lajtn. Šta misliš, Katice, nije li to pametno od mene bilo? Kako sam čuo, da hoćeš onog vola uputiti, da je Miško uniformu obuko, huš! već je moju na sebi imao.

Miško. Moj kaputić mi je mnogo dražji, u njem neima, istina je, niti za fenig hrabrosti, ali bez hrabrosti čoviek uviek dalje dodje.

Katica. Onaj me je grobian tako preplašio, da još dàrkćem, ko šiba na vodi.

Lajtn. Umiri se krasna Katice: dajder da ovo još malo vriemena, ljubavi posvetimo.

Digitized by Google

Miško (na prozoru). Dugo neće biti, jer uprav sada dolazi majstor iz càrkve.

Lajtn. Tvoj otac!

Katica. Za ime božje!

Miško. Nu, tko zna čemu je to dobro?

Lajtn. Kamo ću sada?

Katica. Iz kuće nemožete, jer bi se morali s otcem sastati.

Lajtn. U postelju —

Katica. Ne, za ime božje; on svoju opravu na nju metje.

Lajtn. Ali u komoricu —

Katica. Još manje! On svaki put pred obedom u njoj spava, da si bolji ték pribavi.

Lajtn. Dakle ga moram ovdie dočekati?

Katica. Ja sam propala! Ali znate što? zavucite se pod ovaj stó, i dočim moj otac u komoricu podje, vi ćete se moći iz kuće izmaknuti.

Lajtn. Za tvoju ljubav sve sam gotov učiniti (Zavuče se pod stol.)

Misko. Hi! hi! hi! kako se je pod stó zavuko.

Digitized by Google

Katica. Ti Miško siedi na stol, i uzmi dielo u ruke.

Miško. Dielo u ruke? — u nedielju?

Katica. Ja ću te kavom gostiti.

Miško. Kavom gostiti? To je na moj mlin voda. Ja ću ov rukav kàrpati. Ali stó je slab, dvie noge su potàrte, još je jučer jedno dva puta čvàrsto zapraskao.

Katica. Čujte gospodine lajtnante, dàržite vi dobro te dvie potàrte noge, a ledji se gori uprite; to će samo dva tri hipa trajati.

Lajtn. (izpod stola). Dobro, dobro, sve ću učiniti.

Miško. No, tak ćemo u ime božje gori siesti. Tko zna, čemu je to dobro. (Skoči gori i počne šivati.)

Katica. A ja ću bàrzo hlačicu u ruke primiti. (Siedne si i počne plesti.)

DVANAESTI PRIZOR.

Majstor Šparavac i Prijašnji.

Šparav. Aj, aj, ali ste marljivi, pa u nedielju?

Digitized by Google

Miško. Meni je od dugog vriemena marljivost u sve pàrste došla.

Šparav. A ti Katice? kako je tvoj katar?

Katica. Ja sam groznicu dobila.

Šparav. Daj mi ruku da ti žilu ogledam. Jest, jest, ti imaš groznicu. Pij marljivo màrzlu vodu, to će već proći. (Po tiho Mišku.) Je li tko ovdie bio?

Miško. Bio? nije. Ali jest, majstor Gnjetavac je bio ovdie i majstor Volović.

Katica. Dà, dà, otče, ovi dva su me izmučili.

Šparav. Ej, takove muke moraju mladoj dievojci povoljne biti. (Po tiho Mišku.) A gdie je lajtnant ostao?

Miško. Ja mislim, da nije daleko.

Šparav. To i ja mislim. Ali sad sam ja kod kuće, već neimamo što da se bojimo. (Po tiho Mišku.) Jesi li ti dobro na nju pazio?

Miško. Nije mi se nit maknula izpred oka.

Šparav. Zar nije iz kuće izlazila?

Miško. Nije niti koraka.

Šparav. Tim bolje! čujte dieco, kad vas tako marljive vidim, mora da mi volja dodje,

Digitized by Google

da i ja vaš primier nasliedujem. (Svuče haljinu i baci ju na postelju.) Ovdie moram još jedno dva žepa prišiti na haljini sobara od gospodina baruna Vragovića.

Katica. Kako je to otče? Vi ste inače vazda pospani kada od prodike dodjete?

Šparav. Ali danas nisam. Gospodin župnik pripoviedao je od hodieće izraelacah u pustinji, koja je četàrdeset godinah tàrpiela, onda sam premišljavao, kako je ta oprava sašita biti morala!

Katica. Ali vam spavanje pred obedom uviek dobro čini. Vi bi najbolje činili, da jedno malo spavat idete.

Šparav. Ne, diete moje, ja nisam nimalo pospan. Vidiet ćeš, ja ću na stó skočiti, ko i prie dvadeset godinah. (Skoči na stó, stó se sruši. Lajtnant, Šparavac i Miško leže na zemlji, jedan drugoga začudjeno gledajuć.)

Katica (za sebe). A joj! a joj!

Miško. Nu, tko zna, čemu je to dobro.

Lajtn. (Još na zemlji). Dobar dan majstore, jeste l' zdravi?

Digitized by Google

Šparav. Sluga pokoran gospodine lajtnante, zar ste vi moj stó za šator dàržali?

Lajtn. Ja sam vašu krasnu kćer posietio; mi vidismo vas gdie idete, i budući da mi je znano, da vi kadakada svevolje imate, uzeo sam si sloboštinu pod stó se povući.

Šparav. (ustane). Jest, jest, moj čestiti gospodine lajtnante, ja imam medju ostalimi i tu budalastu svevolju, da moju kćer nevinu i čestnu imati hoću, barem tako dugo, dokle je u mojoj kući. Ako njezin suprug u buduće ništa proti tomu imao nebude, neka si slobodno vašu čitavu regimentu pod stó sakrije; do toga molim —.

Laitn. Ej, dakle udaj se Katice, udaj se čiem prie, tiem bolje.

Šparav. Buduć, da se vašu milost, k mojemu slabomu obedu pozvati neusudjujem, tako molim —

Miško (ustane bàrzo). Majstore, ta danas imamo pečenu racu.

Šparav. Jezik za zube!

Digitized by Google

Lajtn. Razumiem, i želim vam dobar tek. (Potiho.) Ti Katice, misli na moj saviet! uzmi bàrzo muža, i to što budalastiega možeš. (Otidje.)

TRINAESTI PRIZOR.

Šparavac. Katica. Miško.

Šparav. Jel' ti šušnuo u uho, kako ćete se opet sastati, jel'?

Katica. Ah nije ne! on mi je za uviek s bogom! kazao.

Šparav. Ja bi volio, da se on sada u Siberii s Vandamom piketira! — No musje Miško?

Miško. Što zapoviedate majstore?

Šparav. Ti se ipak nisi pobio?

Miško. Nisam, hvala bogu.

Šparav. To mi je drago, inače nebi ti ja mogo ledjah poravnati. (Traži batinu.)

Miško. Oj majstore, što tražite?

Šparav. Moju batinu.

Miško. Zar ćete na šetnju?

Digitized by Google

Šparav. Neću, samo će se moja batina po tvojih ledjih prošetati.

Miško. Ne, ne, majstore, ja sam i onako danas već dva puta batine dobio.

Šparav. (dočim ga kloplje). Tretji bog je po svietu hodio. Ti obiešenjače! ja ću te naučiti, svoga majstora varati.

Miško. A joj! a joj! a joj! (plačuć) Tko zna, čemu je to dobro.

Šparav. Sad je na te red došo, gospodično kćeri — (zamahne batinom) ja imam volju i s tobom se sastati.

Katica. Ah, mili otče! oprostite mi samo za sada!

Šparav. Dakle odmah izreci: hoćeš li majstora Gnjetavca, ili majstora Volovića? —

Katica. Ah, mili otče! to su dva grubiana, ja nijednoga neću.

Šparav. Da su grubiani, to je istina, ali zato ništa, jer ako i najuljudniega čovieka uzmeš, prama suprugi je i najuljudnii grubian.

Katica. Ah! otče! kada sam tako srietna, da sam krojačka kći, a osobito, da sam vaša,

Digitized by Google

vi sami možete previdieti, da sam svemu dobru priviknula.

Šparav. (kojemu se to laskanje dopalo). Nu, nu, to je istina. Ali jedanput se udati moraš; jer ja neću, da u vlastitoj kući na straži stojim.

Katica. Ja ću se udati, moj otče, samo mi dopustite, da si sama supruga izaberem.

Šparav. Zar ti nisam već oddavna dopustio? nisam li ti hiljadu putah kazo: uzmi poštena zanatliu, ma on bio tako ubog, ko miš u prosjačkoj kući, na blago ja negledam, ta meni ga je bog u izobilju podario.

Miško (na ormar kaže). Dá, dà, vas je bog obdario.

Šparav. Magarče! svoje budalaste pantomime možeš si zadàržati.

Miško. Magarče! ja magarac? Nu, tko zna, čemu je to dobro.

Katica. Sada imaš pravo, moj Miško. Dobro, otče, ako mi dopustite, ja ću našega Miška uzeti.

Šparav. Miška?

Miško. Tako mi boga, to je pametno!

Digitized by Google

Katica. On je pobožan i dobar čoviek i ako ga majstorom učinite —

Miško. Bravo, Katice, vi mudro govorite.

Šparav. Katice, pazi, da te ja na tvoju rieč nespomenem.

Katica. Ja se nešalim.

Šparav. Miško je dobar i pošten, i ako baš budalastii od vola, on ipak iglu dobro voditi znade. Kako je Miško, hoćeš li da moj zet budeš?

Miško. Zašto ne?

Šparav. Ali ja neću da mačku u vreći kupuješ. Znaš li ti, zašto je tebe izabrala?

Miško. Neznam.

Šparav. Jer si ti tako budalast, da ona misli s tobom upravljati polag svoje volje.

Miško. Ej, tko zna, čemu je to dobro.

Šparav. Dakle, bog ti ju blagoslovio!

Miško. Tri krat sam čvàrstó preklopan; ali za kim srieća hodi, on dievojku kući vodi. — (On joj se budalasto laska.)

Šparav. Ja ti savietujem, ostani do smárti

Digitized by Google

kod tvoje poslovice, i kada kojega lajtnanta kod supruge pod stolom vidiš, reci sasvim spokojno —

Miško. Tko zna, čemu je to dobro. —

(Zastor padne.)

Digitized by Google

(U drugoj knjizi, ako joj sudjeno bude na svietlo izaći, tiskat će se imena gg. predbrojiteljah tako na ovu, kako i na drugu knjigu.)

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek

+Z183094209

ogle

Digitized by Google